

Metodiskas vadlīnijas ārējo kvalitātes vērtēšanas ekspertu apmācītājiem

**METODISKAS VADLĪNIJAS
ĀRĒJO KVALITĀTES
VĒRTĒŠANAS EKSPERTU
APMĀCĪTĀJIEM**

Viļņa, 2005

Leonardo da Vinci

Šo publikāciju finansēja Leonardo da Vinči programmas koordinācijas atbalsta fonds.

© Autortiesības, intelektuālais īpašums pieder Leonardo da Vinči projekta No. LT/03/B/F/PP-171005 partneriem.

ISBN 9955-463-09-0
Izdevējs "Sapnu sala".

Mācību programma ārējās kvalitātes vērtēšanas ekspertiem (turpmāk saukta par Programmu) izstrādāta Leonardo da Vinci Projekta Nr. LT/03/B/F/PP-171005 *Mācību programmu izstrāde ārējās kvalitātes vērtēšanas ekspertiem* (turpmāk saukts par Projektu) ietvaros. Publikācijas saturam nav jāsakrīt ar Leonardo da Vinci Programmas koordinācijas Atbalsta fonda viedokli un tas nerada nekādu atbildību.

**METODISKAS VADLĪNIJAS
ĀRĒJO KVALITĀTES
VĒRTĒŠANAS EKSPERTU
APMĀCĪTĀJIEM**

Mācību programmas izstrāde ārējās kvalitātes vērtēšanas ekspertiem
Nr. LT/03/B/F/PP-171005.

SATURS

Ievads / 6

Pasniegšanas un mācību procesa organizācija / 6

Programmas organizatoriskie un vadības aspekti / 6

Izglītības satura realizācijas didaktiskais aspekts / 9

Īss ieteicamo mācību metožu pārskats / 12

MODUĻI / 15

Nr. 1. Izglītības sistēma / 16

Nr. 2. Kvalitāte un tās vērtēšana / 17

Nr. 3. Iestāžu vērtējuma jomas un kritēriji / 19

Nr. 4. Iekšējā vērtēšana. Pašvērtējums / 22

Nr. 5. Vērtētāju apmeklējums vērtējamā iestādē / 25

Nr. 6. Galīgā vērtējuma ziņojums / 27

Apmācāmo vērtēšana / 29

Literatūra / 31

DIAGRAMMAS / 35

**MĀCĪBU PROCESA
ORGANIZĀCIJA.
METOŽUPĀRSKATS**

IEVADS

Šī publikācija ir Leonardo da Vinči Projekta Nr. LT/03/B/F/PP-171005 *Mācību programmu izstrāde ārējiem kvalitātes vērtēšanas ekspertiem* (turpmāk saukts par Projektu) ietvaros izstrādātās *Mācību programmas ārējās kvalitātes vērtēšanas ekspertiem* (kas turpmāk saukta par Programmu) 3. daļa. Šis sējums domāts kā palīglīdzeklis pasniedzējiem, kas strādā Programmas ietvaros, lai palīdzētu sagatavoties lekcijām un semināriem. Šajā publikācijā ietvertās diagrammas nav jāuzskata par pilnīgām un galīgām pasniegšanas/studiju kvalitātes vērtēšanas dinamiskā rakstura dēļ, bet tās var kalpot par pamatu *Mācību programmas ārējiem kvalitātes vērtēšanas ekspertiem* satura atklāšanai un kā vadlīnijas turpmākai izstrādei.

Sagatavojuši A. Čižas, V. Dienys, J. Dzelme, A. Jančauskienė, J. Pudanaite, N. Skarburskienė, A. Šerpatauskas, G. Žibėnienė.

PASNIEGŠANAS UN MĀCĪBU PROCESA ORGANIZĀCIJA

1. Programmas organizatoriskie un vadības aspekti

Ārējās kvalitātes vērtēšanas ekspertu mācību programma jārealizē, koordinējot apmācāmo saskarsmes nodarbības, patstāvīgo darbu un tālmācību. Programmas apjoms un struktūra parādīti turpmākajā tabulā.

Programmas apjoms un struktūra

Moduļa nosaukums	Ilgums stundās			
	Kopā	Teorija	Semināri	Patstāvīgais darbs
1. Izglītības sistēma	4	2	0	2
2. Kvalitāte un tās vērtēšana	4	2	0	2
3. Iestādes vērtējuma jomas un kritēriji	6	2	2	2
4. Iekšējā vērtēšana. Pašvērtējums	6	2	2	2
5. Ekspertu apmeklējums vērtējamā iestādē	12	2	4	6
6. Galīgā vērtējuma ziņojums	8	2	4	2
<i>Kopā</i>	40	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>16</i>

Ekspertu apmācības programmas apjoms ir 40 stundas jeb 1 kredītpunkts. Mācību programma sastāv no 6 moduļiem. Katrs modulis sākas ar lekcijām (teoriju), bet dažos vēlākajos moduļos (3., 4., 5. un 6.) paredzēti semināri; visbeidzot katrs modulis noslēdzas ar patstāvīgā darba uzdevumiem.

Tā kā ekspertu mācību programma ir sadalīta moduļos, programmas dalībnieki var izvēlēties mācību pieeju pēc tās apspriešanas ar pasniedzēju vai pasniedzējiem.

Ekspertu mācību programmas kopējais ilgums ir 1 (viens) mēnesis. Ekspertu mācību programma ir sadalīta trijās sesijās; katras sesijas ilgums ir viena diena. Šo sesiju laikā apmācāmie noklausās lekcijas, piedalās semināros, kā arī pārrunā individuālos mājas uzdevumus. Starp sesijām jāparedz vismaz vienas vai divu nedēļu laika atstarpe, kurā apmācāmie izpilda ar pasniedzējiem saskaņotu patstāvīgo darbu.

Ekspertu mācību programmas grafiks

<i>1. nedēļa</i>	<i>Viena diena (8 stundas)</i>	<i>Sesija I</i>
1. un 2. nedēļa	8 stundas divās nedēļās	Tālmācība, patstāvīgais darbs un pasniedzēja koordinēti uzdevumi
<i>2. nedēļa</i>	<i>Viena diena (8 stundas)</i>	<i>Sesija II</i>
3. un 4. nedēļa	8 stundas divās nedēļās	Tālmācība, patstāvīgais darbs un pasniedzēja koordinēti uzdevumi
<i>4. nedēļa</i>	<i>Viena diena (8 stundas)</i>	<i>Sesija III</i>

Ekspertu mācību programma jāizkārto sesijās pa moduļiem.

Ekspertu mācību programmas realizācija sesijās pa moduļiem

Sesija	Sesijas ilgums	Sesijas moduļi	Saturs
<i>1. sesija</i>	8 stundas	Moduļi 1.-4. (ieskaitot; tikai teorija)	Apmācāmos iepazīstina ar Programmas mērķi, tās uzdevumiem, struktūru un organizācijas principiem. Šīs sesijas laikā tiek apskatīta pirmo četru moduļu teorētiskā daļa, uzdoti uzdevumi patstāvīgam darbam.
<i>2. sesija</i>	8 stundas	5. un 6. moduļa teorija; 3. un 4. moduļa semināri	Apmācāmie pārrunā un apkopo patstāvīgā darba rezultātus. Tad tie apgūst 5. un 6. moduļa teoriju, strādā 3. un 4. moduļa semināros. Sesijas noslēgumā pasniedzēji uzdod turpmākā patstāvīgā darba uzdevumus.
<i>3. sesija</i>	8 stundas	5. un 6. moduļa semināri	Vispirms eksperti pārrunā un apkopo patstāvīgā darba saturu, tad izpilda 5. moduļa praktisko uzdevumu, t.i., simulē vērtējamās iestādes apmeklējumu. Pēc uzdevuma izpildes, tiek izpildīts 6. moduļa praktiskais uzdevums, t.i., sagatavots galīgā vērtējuma ziņojums. Sesijas noslēgumā Programma tiek apkopota, tiek iesniegti apmācāmo ieteikumi uzlabojumiem.

Atsevišķos gadījumos var tikt sastādīts individuāls mācību plāns. Šādu individuālu plānu var sastādīt apmācāmajam, kas strādā valsts izglītības sistēmā un kam ir pieredze un atbilstošas iemaņas iestāžu vērtēšanā. Tādējādi tiek uzlabotas vērtētāja prasmes.

Organizējot profesionālās izglītības un apmācības iestāžu kvalitātes vērtētāju apmācību, ieteicams nodrošināt šādus cilvēkresursus:

- 2 pasniedzēji ar plašu pieredzi un zināšanām par vērtētāja darbu un vērtētāju grupu vadīšanu, kā arī izglītības vadību,
- 1 persona, kas atbild par visiem vērtētāju apmācības organizatoriskajiem aspektiem, parasti profesionālās izglītības un apmācības iestāžu kvalitātes vērtēšanas institūcijas pārstāvis.

Visai informācijai par vērtētāju apmācību, t.i., mācību plāniem, īsam programmas aprakstam un pieteikuma veidlapām (aptaujas lapām) jābūt pieejamā internetā. Paziņojumus var arī izvietot profesionālās izglītības un apmācības iestāžu kvalitātes vērtēšanas institūciju vietnēs.

Pretendentu atlase mācību programmai balstās uz prasībām vērtētājiem konkrētājā valstī. Tiem, kas vēlas apmeklēt mācības, jāzpilda pieteikums (aptaujas lapa) un jāsniedz personas dati, kā arī visa mācību programmai svarīgā informācija. Profesionālās izglītības un apmācības iestāžu un koledžu, akadēmisko iestāžu, izglītības politikas veidotāju un darba tirgus pārstāvji var pieteikties mācībām pēc Programmas.

2. Izglītības satura realizācijas didaktiskais aspekts

Pasniegšanas/mācību stratēģijas un formas

Ieteicama mācīšanās, gūstot pieredzi (pēc D. Kolba metodes), kas balstīta uz pieredzi, reflektīvo domāšanu, jaunas informācijas sniegšanu un darbību refleksiju. Ieteicams arī, lai mācību process aptvertu šādas jomas: kognitīvo (zināšanas, izpratne, piemērošana, analīze, sintēze un vērtējums), emotīvo (vērtējums, organizācija, apraksts pēc vērtībām) un psihomotoro (neverbālā saziņa).

Vērtētāju mācību programmā ietilpst teorētiskas lekcijas, praktiskas nodarbības, patstāvīgais darbs, darbs grupās, tālmācība un konsultācijas. Apmācāmie galvenokārt strādās patstāvīgi. Šīs pasniegšanas formas izvēli noteica tās mērķi un apmācāmo piederība pieaugušo grupai.

Patstāvīgā darba mērķi:

- Analizēt, interpretēt un patstāvīgi risināt problēmas.
- Plānot darbību veikšanu.
- Uzlabot profesionālās prasmes
- Attīstīt analīzes iemaņas.
- Veicināt personisko iniciatīvu, atbildību un pašpaļāvību.

Uzdodot uzdevumus patstāvīgam darbam, pasniedzējam ir būtiski:

- nodrošināt, lai individuālā attīstība nebūtu virspusēja,
- palīdzēt apmācāmajiem apjaust, ka jebkurai parādībai var pieiet dažādi,
- uzsvērt būtiskākos un sarežģītākos jautājumus, kas var izraisīt lielākās problēmas,
- izmantot informācijas tehnoloģijas.

Mācību metodes

Apmācāmo panākumi mācību procesā atkarīgi no, pirmām kārtām, izglītojošā satura. Ne mazāk svarīga ir mācību procesa organizācija, pasniedzēja kvalifikācija, apmācāmā darbības raksturs, to mijiedarbība ar pasniedzēju šajā procesā un izmantotās mācību metodes un paņēmieni. Mācību metodes ir apmācāmā un pasniedzēja darbības veidi, ar kurām apmācāmie apgūst zināšanas, spējas un prasmes, kā arī uzlabo tās. Pasniegšana/mācīšanās ir divvirzienu process, mācīšanas metodes ietver savstarpēji saistītas pasniedzēja un apmācāmā darbības. Cik lielā mērā šīs darbības savstarpēji atbilst, ir ārkārtīgi svarīgi mācību organizācijai.

Ieteicamas šādas galvenās mācību metodes: lekcija; uz uzskates materiāliem balstīta lekcija; pasniedzēja vadīta diskusija; diskusiju grupas, debates, forumi, problēmu risināšana; projektu un veikto darbību izklāsts.

Programmas gaitā pasniedzējam ieteicams izmantot trīs galvenās mācību metožu grupas:

- 1) Informatīvās (stāstījums, lekcija, saruna, demonstrācija, dažādu publicētu materiālu izmantojums);
- 2) Praktiskās darbības (semināri, praktiskais darbs, uzdevumu izpilde, arī, izmantojot datorus un citus tehniskos līdzekļus);
- 3) Radošās (heiristiskās, problēmu risināšanas, lomu spēles, kopsavilkumus, sacerējumus, neatkarīgu novērošanu, demonstrāciju un novērošanu).

Ievērojot apmācāmo vecumu, jāizmanto pieaugušo izglītības principi un metodes, kas īpaši vērstas uz pieaugušo mācīšanu. Tādēļ pasniedzējam ieteicams pievērst uzmanību metodēm, kas vērstas uz pieaugušiem apmācāmajiem un biežāk izmanto dažādas diskusijas, projektus un situāciju analīzi. Ievērojot Programmas mērķi un apmācāmo turpmāko darbību, īpaši svarīgs ir darbs grupā.

Visas mācību metodes un paņēmieni var tikt izmantoti teorētisko zināšanu nodošanai un praktisko iemaņu veidošanai.

Mācību metožu izmantošanas īpatnības

Mācību metodes	Priekšrocības	Piezīmes pasniedzējiem
<i>Attiecināmas uz visiem moduļiem:</i>		
Lekcijas, uz uzskates materiāliem balstītas lekcijas	Konsekvents teorētiskais materiāls, uzsvars uz galvenajiem jautājumiem	Jāsagatavo konsekvents lekciju materiāls; lekcijām atvēlētais laiks jāizmanto efektīvi; jāsniedz norādes patstāvīgam darbam.
Pasniedzēja vadītas diskusijas	Izvēlētais materiāls ar piemēriem tiek pasniegts diskusijām un apcerei	Pirms lekcijas jāagatavo jautājumi diskusijai; diskusijas gaita jāvada.
Diskusiju grupas, debates, forumi, problēmu risināšana	Darbs nelielās grupās praktisko nodarbību laikā palīdzēs iesaistīt visus dalībniekus diskusijās	Jāsagatavo skaidri formulēti, interesanti jautājumi. Jāveicina aktīva apmācāmo piedalīšanās. Jārada apstākļi neaktīvo dalībnieku iesaistīšanai.
<i>Ieteicamas Moduļiem Nr. 3-6</i>		
Apmācāmo grupu prezentācijas	Praktisko uzdevumu un patstāvīgā darba rezultātu izklāsts	Apmācāmajiem jāuzdod skaidri formulēti uzdevumi
Uz patstāvīgajiem uzdevumiem balstīti apmācāmo ziņojumi; praktiskā darba izklāsts	Patstāvīgā darba izklāsts un aizstāvēšana prasa dziļas teorētiskās zināšanas un spējas tās izmantot praksē	Patstāvīgajiem uzdevumiem jāatbilst apmācāmo vajadzībām un zināšanu līmenim.
Situāciju pētījumi	Tiek uzlabotas analīzes, problēmu risināšanas spējas. Lēmumu pieņemšana dažādās situācijās	Pasniegtā situācija jāanalizē detalizēti, jāizvēlas vairāki risinājumi.

ĪSS IETEICAMO MĀCĪBU METOŽUPĀRSKATS

Vārdiskās mācību metodes. Vārdiskās mācību metodes plaši izmantotas jau ilgstoši; tomēr attieksme pret šīm metodēm ir dažāda un pretrunīga. Kritiķi apgalvo, ka vārdiskā mācīšana neveicina audzēkņu garīgo aktivitāti un patstāvību, neattīsta radošo domāšanu, nerada apstākļus pašizteiksmei utt. Šī kritika tomēr nav pietiekami pamatota, lai gan jāatzīst, ka audzēkņu aktivitātes līmenis, izmantojot šīs metodes, ir zemāks nekā citos gadījumos. Vārdiskās metodes var būt ļoti dažādas, jo tās iespējams viegli bagātināt, izmantojot dažādus palīglīdzekļus un paņēmienus: izmantojot dažādus metodiskos materiālus, filmu fragmentus, īpaši filmētu materiālu, demonstrējot eksperimentu, iekļaujot sarunas vai diskusijas elementus, klausoties ierakstus utt. Jāatzīst, ka vārdiskas mācību metodes lielā mērā atkarīgas no pasniedzēja personības un tām ir būtiska attīstoša ietekme: attiecīgi izvēlēta informācija, dzīva un emocionāla runa, pasniedzēja aizrautība un siltums var veicināt apmācāmo pašattīstību. Atbilstoši izmantotas vārdiskās mācību metodes var arī veicināt loģisko domāšanu. Galvenās vārdiskās mācīšanas metodes, piemēram, stāstījums, skaidrojums un lekcija var būt skaidrojoši ilustratīva, aprakstoša vai pat problēmas risinoša rakstura.

Stāstījums ir mācību metode, kas izmanto dažādus palīglīdzekļus faktiskās informācijas pasniegšanai dzīvē un interesantā veidā.

Skaidrojums ir metode, kuras mērķis ir veidot priekšstatus, likumus un noteikumus, kā arī instruēt apmācāmos. Šīs metodes izmantošana veicina garīgo piepūli.

Lekcija ir augstāka līmeņa stāstījums. Tā atšķiras no stāstījuma ar ekonomiskāku jaunā materiāla izklāstu, augstāku zinātnisko līmeni un sarežģītākām pasniegšanas formām. Šī metode tiek izmantota plašāku, sarežģītāku, būtiski svarīgu jautājumu izklāstam, lai atklātu ideju, sakarību un notikumu būtību. Lekcija tiek izmantota arī tad, ja nepieciešams pasniegt materiālu plašāk un rūpīgāk nekā tas darīts mācību grāmatā vai literatūrā. Lekcijas pamatā parasti ir viena vai divas idejas (problēmas). Iespējamās ievada, pārskata, problēmu risinājuma un ilustratīvās lekcijas. Šīs metodes būtība ir konkrētas tēmas vai jautājuma sistemātisks vārdisks izklāsts. Lai padarītu lekcijas efektīvākas, pasniedzējiem sev jāsprauž uzdevums veicināt apmācāmo aktivitāti, tie jāieinteresē par analizējamo materiālu; no otras puses, tiem jāsaista pārrunājami jautājumi ar dzīvi, ietverot aktuālu informāciju un nesenus tipiskus paraugus, jāapvieno mācību grāmatās pasniegtais materiāls ar svaigākajām zināšanām. Ir būtiski uzsvērt galvenos jautājumus un iemācīt audzēkņiem tos atšķirt.

Saruna. Izmantojot šo metodi, pasniedzējs uzdod jautājumus, kas balstīti uz apmācāmo pieredzi un zināšanām, kas palīdz apmācāmajiem izprast un apgūt jauno materiālu vai pārskatīt iepriekš apgūto. Šī ir dialoga jautājumu un atbilžu metode. Tās izmantošana mācību procesā prasa aktīvu dalībnieku saziņu. Šajā gadījumā apmācāmie parasti ir aktīvāki. Tomēr, sarunu metodei nepieciešami zināmi nosacījumi. Svarīgākais no tiem ir tas, ka sarunas dalībniekiem jābūt zināšanām, uz kurām paļaujas pasniedzējs, plānojot sarunu. Uzdodot jautājumus, ir svarīgi ieklausīties atbildēs, mudināt apmācāmos pamatot savas atbildes, palīdzēt tiem izdarīt pareizus secinājumus un vispārinājumus. Ir svarīgi atturēties no apmācāmo uzvedināšanas uz atbildēm. Saskaņā ar konkrētiem mērķiem un izglītības saturu, saruna var būt skaidrojoša, heuristiska, reproduktīva vai brīva (kad tēmu iesaka apmācāmie). Saruna var būt arī ievadoša, skaidrojoša vai attēlojoša, kontrolējoša, apvienojoša, pārskatoša vai apkopojoša.

Diskusija (vai disput). Tā ir kāda jautājuma apcere un diskusija, profesionāls disputs. Diskusija mācību procesā ir sarežģītāka sarunas forma, kurā apcerei izvēlēta plaša, pretrunīga, audzēkņus interesējoša problēma. Diskusija atšķiras no sarunas, jo tā pārrunā problēmu (grūti atrisināmu jautājumu), bet nevis atsevišķus faktus vai parādības, kuru vērtējums neizraisa šaubas.

Publicētu avotu izmantojums. Šīs ir mācību metodes, kurās apmācāmie saņem konkrētus uzdevumus, ko izpilda patstāvīgi, izmantojot publicētus materiālus. Tas palīdz veidot patstāvīgas zināšanu apguves prasmes, veicina domāšanu, iztēli un kognitīvās intereses, prasa lielāku garīgo piepūli un aktīvu iesaistīšanos. Apmācāmos vērtē pēc izvēlētā risinājuma un darba kvalitātes. Šādu avotu izmantošana prasa arī aktīvu un radošu vadību: lai izvēlētos atbilstošus uzdevumus, pārraudzītu un koordinētu apmācāmo darbu, vērtētu rezultātus.

Radošs darbs. Paļaujoties uz iegūtajām zināšanām un izmantojot palīg līdzekļus, apmācāmie patstāvīgi izpilda radošus uzdevumus. Audzēkņi izmanto radošā darba metodes, patstāvīgi meklējot jaunu problēmu risinājumu. Mācību procesā viss paša apmācāmā atklātais uzskatāms par jaunu. Radošā darba pamatiezīme ir pilnīga audzēkņu neatkarība un intensīvi meklējumi. Radošajam darbam jābūt apmācāmā patstāvīgai darbībai, kam jāizpilda uzdevums, apvienojot teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas.

Apkopoījumi un ziņojumi. Tas ir radoša darba paņēmieni, kurā apmācāmais patstāvīgi analizē uzdoto tēmu, pamatojoties uz mācību materiāliem, speciālo literatūru vai citu materiālu. Atšķirība starp apkopoījumu un ziņojumu ir tāda, ka apkopojuma mērķis ir iepazīstināt klausītājus ar kāds konkrētas tēmas saturu un izteikt kādas personas apsvērumus un viedokli. Ziņojuma mērķis ir parādīt tēmu sīkāk,

izmantojot izpētītos avotus un autora novērojumus, pasniegt motivētu viedokli par faktiem un notikumiem un aprakstīt citus viedokļus. Ziņojumam nepieciešama labāka un rūpīgāka sagatavošanās un lielāka neatkarība.

Vingrinājumi. Noteiktu darbību atkārtota veikšana tiek izmantota, lai nostiprinātu zināšanas, veidotu un attīstītu spējas un prasmes, kā arī iemācītu izmantot zināšanas praksē. Vingrinājumi ir metode, kas saistīta ar pamata zināšanu apguvi un to izmantošanu praksē. Tādēļ šī metode tiek plaši lietota visos mācīšanas līmeņos visu priekšmetu mācīšanai. Lai gan vingrinājumi lielā mērā atšķiras pēc veidojamo spēju un prasmju rakstura, šai metodei ir vairākas kopīgas iezīmes. Vingrinājumu metode balstās uz iegūtajām zināšanām, tādēļ, to izmantojot pasniedzējs paļaujas uz audzēkņu zināšanām un aktīvu līdzdalību.

Demonstrācija un novērojums. Demonstrācija nozīmē konkrētu lietu, parādību vai to attēlu rādīšanu. Novērojums nozīmē demonstrēto objektu uztveri ar maņu orgāniem; būtisks novērojuma nosacījums ir uzmanības koncentrēšana uz uztveramo objektu. Demonstrējot objektu, tas var tikt parādīts tā, lai audzēkņi var izveidot par to skaidru priekšstatu, lai to uzmanību pievērstu konkrētām aplūkojamā objekta detaļām. Audzēkņus var mudināt apcerēt savus novērojumus vai aprakstīt to nozīmi. Tādēļ demonstrācija un novērojums parasti ir iedarbīga metode, ja to apvieno ar vārdiskajām (sarunu, skaidrojumu). Lai gan cilvēks vispirms realitāti uztver ar maņu orgāniem, patiesas zināšanas nav iespējamās bez garīgas darbības. Demonstrācijas un novērojuma metodes mērķis ir izmantot vizualizāciju.

Lai uzlabotu mācību metožu kā īpašu pasniegšanas organizatorisko paņēmieni izmantojumu, mums vispirms jāuzsver, ka tās var efektīvi izmantot tikai tad, ja pasniedzēja metožu izvēle balstās uz skaidras izglītības mērķu izpratnes un izcilas spējas apvienot teorētiskās zināšanas. No otras puses, pasniedzējam jāpārzina katras mācību metodes īpatnības un tās priekšrocības.

MODULI

Modulis Nr. 1**IZGLĪTĪBAS SISTĒMA****Kopsavilkums**

Modulis *Izglītības sistēma* iepazīstina ar Eiropas kvalitātes nodrošināšanas principiem profesionālajā izglītība un apmācībā. Katrs modulis vērsts uz iepazīstināšanu ar Programmas mērķi un galvenajiem uzdevumiem. Tas iepazīstina ar galveno Eiropas stratēģiju (ietverot galvenās deklarācijas). Viens no moduļa galvenajiem uzdevumiem saistīts ar Eiropas izglītībai un profesionālajai apmācībai pastāvošajiem draudiem izklāstu. Lietuva un Latvija tiek parādītas kā individuāli gadījumi. Modulis arī iepazīstina ar izglītības sistēmu, profesionālās izglītības un apmācības sistēmu, profesionālās izglītības un apmācības iestāžu uzdevumiem, to darbības jomām, vadību un struktūru.

Moduļa *Izglītības sistēma* ilgums ir 4 stundas, no kurām 2 stundas veltītas teorijai, bet 2 stundas – patstāvīgam darbam.

Moduļa mērķi:

- iepazīstināt ar Ekspertu mācību programmas mērķiem, uzdevumiem un realizāciju,
- iepazīstināt ar Ekspertu mācību programmas ieviešanas valsts izglītības sistēmu,
- iepazīstināt ar profesionālās izglītības un apmācības galvenajām tendencēm Eiropā.

Moduļa struktūra:

Moduļa nosaukums	Ilgums (<i>stundās</i>)			
	Kopā	Teorija	Semināri	Patstāvīgais darbs
Izglītības sistēma	4	2	0	2

Katras tēmas izklāsta secība:

➤ *Uz uzskates materiāliem balstīta lekcija:*

Diagrammas (pielikumā).

➤ *Praktiskie uzdevumi:*

Šajā modulī praktiskie uzdevumi nav paredzēti.

Modulis Nr. 2**KVALITĀTE UN TĀS VĒRTĒŠANA****Kopsavilkums**

Modulis *Kvalitāte un tās vērtēšana* aptver vairākas kvalitātes koncepcijas, kas izmantojamas studiju kursā. Tas ietver jēdziena *atbilstība mērķim* detalizētu analīzi. Tas arī satur īsu ISO, TQM, EFQM, TEEP, Tuning Project un citu kvalitātes nodrošināšanas darbību aprakstu.

Modulī pārrunā Eiropas kontekstu, kas ir pamats kvalitātes nodrošināšanai. Tiek izklāstīti četri galvenie Eiropas izglītības kvalitātes nodrošināšanas sistēmu principi, proti:

- vērtēšanas procesa autonomija,
- pašvērtēšanas process, regulārs pašvērtējums, kas balstīts uz nepārtrauktu datu vākšanu,
- ārējais vērtējums,
- publiska galīgā vērtējuma un turpmāko darbību paziņošana.

Modulī pārrunātas arī attiecības starp uzlabojumiem un atbildību, kvalitāti, autonomiju un vērtēšanas uzdevumu.

Atsevišķi pārrunātas nacionālās kvalitātes nodrošināšanas problēmas Latvijā un Lietuvā.

Moduļa *Kvalitāte un tās vērtēšana* ilgums ir 4 stundas, no kurām 2 stundas veltītas teorijai, bet 2 stundas – apmācāmo patstāvīgam darbam.

Moduļa mērķi:

- iepazīstināt ar kvalitātes koncepciju,
- sniegt zināšanas par kvalitātes nodrošināšanu izglītības jomā,
- iepazīstināt ar Eiropas tradīcijām un pieredzi kvalitatīvas izglītības nodrošināšanā,
- sniegt zināšanu par nacionālo kvalitātes nodrošināšanas sistēmu.

Moduļa struktūra:

Moduļa nosaukums	Ilgums (<i>stundās</i>)			
	Kopā	Teorija	Semināri	Patstāvīgais darbs
Kvalitāte un tās vērtēšana	4	2	0	2

Katras tēmas izklāsta secība:

➤ *Uz uzskates materiāliem balstīta lekcija:*

Diagrammas (pielikumā).

➤ *Praktiskie uzdevumi:*

Šajā modulī praktiskie uzdevumi nav paredzēti.

Modulis Nr. 3**IESTĀŽU VĒRTĒŠANAS
JOMAS UN KRITĒRIJI****Kopsavilkums****Moduļa struktūra:**

Modulis *Iestāžu vērtēšanas jomas un kritēriji* aptver jēdzienu *kritērijs, indikators, fakts, informācijas avots* teorētisku aprakstu un piemērus. Tiek iepazīstināts ar iestāžu vērtēšanas jomām citās Eiropas valstīs, analizēt jomu struktūra balstoties uz EFQM modeli.

Realizējot vērtētāju apmācību savās valstīs, pasniedzējiem jāpievēršas tiem kvalitātes vērtēšanas kritērijiem un indikatoriem, kuri ir īpaši svarīgi attiecīgās valsts vērtēšanas sistēmā.

Vērtētāju apmācības Programmas **teorētiskajā daļā** tiek iepazīstināts ar galvenajām vērtēšanas sastāvdaļām, pēc tam tiek iepazīstināts ar divu izvēlētu jomu analīzi, nosakot galvenos kritērijus un indikatorus.

Semināru laikā apmācāmajiem jāspēj noteikt papildu vērtēšanas kritērijus un indikatorus.

Moduļa *Iestāžu vērtēšanas jomas un kritēriji* ilgums ir 6 stundas, no kurām 2 stundas veltītas teorijai, 2 stundas – semināriem, bet atlikušās 2 stundas – apmācāmo patstāvīgam darbam.

Moduļa mērķi:

- sniegt zināšanas, lai ļautu noteikt iestāžu vērtēšanas jomu, kritēriju, indikatoru un faktu koncepcijas,
- iepazīstināt ar dažām vērtēšanas parauga jomām un kritērijiem, ietverot valsts pieredzi,
- iepazīstināt ar vērtēšanas modeli (shēmu) vairākās jomās, saskaņā ar izvēlētajiem kritērijiem un indikatoriem.

Moduļa struktūra:

Moduļa nosaukums	Ilgums (<i>stundās</i>)			
	Kopā	Teorija	Semināri	Patstāvīgais darbs
Iestāžu vērtējuma jomas un kritēriji	6	2	2	2

Katras tēmas izklāsta secība:

➤ *Uz uzskates materiāliem balstīta lekcija:*

Diagrammas (pielikumā).

➤ Praktiskie uzdevumi:

Praktiskie uzdevumi

(2 stundas I seminārā)

Pasniedzēji jau izklāstījuši 6 stundu teorētisko kursu par attiecīgās valsts izglītības un zinātnes sistēmu, kvalitātes nodrošināšanas sistēmu, iepazīstinājuši ar iestāžu vērtēšanas jomām un kritērijiem.

Divas stundas tiek veltītas praktiskām nodarbībām pēc Programmas. Semināra mērķis ir nodrošināt apstākļus, lai apmācāmie apgūtu prasmes, kas palīdz indikatoru apkopošanā pēc dažādiem kritērijiem.

Mācību plāns:

	<i>Darbības</i>	<i>Ilgums minūtēs</i>
1	Ievads	5
2	Iepazīstināšana ar uzdevumu	5
3	Grupās darbs	50
4	Grupās darba rezultātu izklāsts un diskusija	20
5	Patstāvīgā darba uzdevumu izklāsts	10

1. Ievads

Tiek paskaidrots praktiskās nodarbības mērķis. Tād apmācāmie tiek sadalīti 2 vai 4 grupās, atkarībā no pasniedzēju un apmācāmo skaita.

2. Iepazīstināšana ar uzdevumu

Katrai grupai tiek uzdoti 2 kritēriji no katras jomas. Tād tiem lūdz noteikt 2–5 indikatorus katram kritērijam. Divām grupām tiek uzdoti tie paši kritēriji. Ieteicams izmantot norādījumos dotos pēc apmācības veicamās iestādes ārējās vērtēšanas kritērijus. Diagrammā 1 dots vienkāršs uzdevums (Pielikums C3–M3). Piemērs ņemts no izglītības ministra rīkojuma *Par augstskolu reorganizācijas procesā izveidoto koledžu kvalitātes vērtēšanas procedūru*.

3. Grupu darbs

Grupām izsniedz visu izklāsta sagatavošanai nepieciešamo materiālu. Katra grupa strādā atsevišķi. Ir svarīgi nodrošināt, lai grupas izvēlētos sava darba rezultātu pasniedzējus.

4. Grupu darba rezultātu izklāsts un diskusija

Grupās izklāsta savu veikto uzdevumu rezultātus. Instruktors izklāsta arī savu versiju par uzdevuma izpildi. Diagrammās 2–5 (Pielikums C3–M5) dots paraugs. Paraugš satur indikatorus, kas noteikti saskaņā ar dokumentu *Norādījumi koledžu ārējam kvalitātes vērtējumam*. Doti 3 dažādi indikatori katram kritērijam, kas var kalpot par sākumpunktu diskusijai.

5. Individuālā darba uzdevumu izklāsts

Individuālos uzdevumus izklāsta un izdala pasniedzējs.

Modulis Nr. 4**IEKSĒJĀ VĒRTĒŠANA. PAŠVĒRTĒJUMS****Kopsavilkums**

Modulis *Iekšējā vērtēšana. Pašvērtējums* aptver izglītībā realizēto iekšējo kvalitātes nodrošināšanas sistēmu, tās uzdevumus un atbildību, procedūru, lēmumus un realizāciju.

Moduļa teorētiskajā daļā tiek izskaidroti šādi jautājumi: pašvērtējuma ziņojuma struktūra, pašvērtējuma ziņojuma analīzes uzdevumi, jautājumi, kas jāanalizē galīgā vērtējuma projektā, ko sagatavo pēc iestādes pašvērtējuma ziņojuma.

Semināros apmācāmie analizē reālu pašvērtējuma ziņojumu un uz tā pamata mēģina sagatavot galīgā vērtējuma projektu.

Moduļa *Iekšējā vērtēšana. Pašvērtējums* ilgums ir 6 stundas, no kurām 2 stundas veltītas teorijai, 2 stundas – patstāvīgam darbam, bet 2 stundas – semināriem (pašvērtējuma ziņojuma analīzei).

Moduļa mērķi:

- iepazīstināt ar izglītībā izmantojamo iekšējo kvalitātes nodrošināšanas sistēmu,
- iepazīstināt ar pašvērtējuma ziņojuma rezultātu izmantojuma iespējām ārējās vērtēšanas procesā,
- nodrošināt apstākļus izglītības iestādes stipro pušu un vājo vietu noteikšanai, analizējot pašvērtējuma ziņojumu.

Moduļa struktūra:

Moduļa nosaukums	Ilgums (stundās)			
	Kopā	Teorija	Semināri	Patstāvīgais darbs
Iekšējā vērtēšana. Pašvērtējums	6	2	2	2

Katras tēmas izklāsta secība:

➔ ***Uz uzskates materiāliem balstīta lekcija:***

Diagrammas (pielikumā).

➔ ***Praktiskie uzdevumi:***

Praktiskie uzdevumi

(2 stundas II seminārā)

Visi uzdevumi 4. un 5. modulī ir līdzīgi un balstās uz iestāžu pašvērtējuma paraugiem. Ir pietiekami, ja pieejami vismaz divi izvilki no jebkāda pašvērtējuma ziņojuma, kas aptver vismaz divas dažādas jomas. Ir ļoti noderīgi sagatavot īpašu piemērus. Viens izvilks tiek apzīmēts ar Ea, otrs – ar Eb.

Semināros var izmantot 4. pielikumā dotos izvilkus. Tie ietver divas iestādes darbības jomas: *Vadību* un *Personālu*.

Apmācāmie tiek sadalīti divās (vai četrās) grupās: A un B, (C un D). Optimālais apmācāmo skaits grupā ir 4–6. Ja apmācāmie sadalīti četrās grupās, seminārs jāveda diviem pasniedzējiem – pa vienam katram grupu pārim. Visas grupas strādā paralēli.

Visiem apmācāmajiem ir tie paši izvilki no pašvērtējuma ziņojuma: Ea un Eb (katra no tiem aptver vienu jomu). Tos izmanto 4. un 6. moduļa semināros. uzdevumi grupām:

- 1) sagatavoties vērtētāja lomai un izvērtēt vienu vērtēšanas jomu pēc pašvērtējuma ziņojuma izvilka un simulēta iestādes apmeklējuma,
- 2) izskatīt otru vērtējuma jomu (otrs pašvērtējuma ziņojuma izvilks) un sagatavoties iestādes pārstāvja lomai (pašvērtēšanas grupa, pasniedzēji, studenti, darba devēji) simulētā vērtējamās iestādes apmeklējuma laikā, vērtētājiem analizējot citu jomu.

Grupa	Izvilks (darbības joma)	
	Vērtētājiem vērtēšanai	Iestādes darbiniekus tēlojošiem
A	Ea	Eb
B	Eb	Ea
C	Ea	Eb
D	Eb	Ea

Semināra laikā katra grupa darbojas kā vērtētāju grupa. Pasniedzējs ieceļ vienu apmācāmo par vērtētāju grupas priekšsēdētāju. Pirmajā sanāksmē apmācāmajiem jāsadala vērtēšanas jomas savā starpā. Semināra laikā, vērtējot tikai vienu jomu, apmācāmajiem jāsadala vērtējuma kritēriji, katram uzticot divus vērtējamās jomas kritērijus (vērtētājs izskata arī pārējās jomas).

Starp grupas dalībniekiem tiek sadalītas arī iestādes pārstāvju lomas. Tās ir šādas: 1) iestādes vadītājs; 2) pašvērtēšans grupas pārstāvis; 3) pasniedzēju pārstāvis; 4) students; 5) darba devējs u.c. Viens apmācāmais var pildīt divas lomas.

Pasniedzējam jāpalīdz pirmās sanāksmes organizēšanā, pārrunājot vērtēšanas kritērijus. Jāpārrunā arī iespējamās stiprās puses un vājās vietas (pirms pašvērtējuma ziņojuma izvilcuma caurskatīšanas).

Pašvērtējuma ziņojuma veidlapa (Pielikums Nr. 5) jāaizpilda mājās pirms 3. sesijas, kad attiecīgā joma pārrunāta, vadoties pēc pašvērtējuma ziņojuma izvilcuma. Pasniedzējam jāiesaka pašvērtējuma ziņojuma daļas (stiprās puses un vājās vietas).

Jāpārrunā arī vērtējuma atzīmes izvēles principi; ieteicama četru atzīmju sistēma (izcili, labi, apmierinoši un neapmierinoši).

Modulis Nr. 5

VĒRTĒTĀJU APMEKLĒJUMS VĒRTĒJAMĀ IESTĀDĒ

Kopsavilkums

Modulī *Vērtētāju apmeklējums vērtējamā iestādē* tiek analizēta apmeklējuma struktūra, vērtētāju galvenie uzdevumi, izveidotās praktiskās vērtēšanas iemaņas.

Moduļa *Vērtētāju apmeklējums vērtējamā iestādē* ir 12 stundas, no kurām 2 veltītas teorijai, 4 stundas – semināriem un 6 stundas – patstāvīgam darbam.

Moduļa mērķi:

- sniegt zināšanas par vērtētāju apmeklējuma organizēšanas procedūru konkrētā valstī,
- iepazīstināt ar vērtētāju ētikas kodeksu un pārrunāt to,
- palīdzēt apgūt iestādes vērtēšanai apmeklējuma laikā nepieciešamās iemaņas.

Moduļa struktūra:

Moduļa nosaukums	Ilgums (<i>stundās</i>)			
	Kopā	Teorija	Semināri	Patstāvīgais darbs
Vērtētāju apmeklējums vērtējamā iestādē	12	2	4	6

Katras tēmas izklāsta secība:

➔ *Uz uzskates materiāliem balstīta lekcija:*

Diagrammas (pielikumā).

➔ *Praktiskie uzdevumi:*

Praktiskie uzdevumi

(6 stundas mājas darba pirms III semināra, 4 hours stundas III semināra laikā)

III semināra laikā tiek simulēts vērtējamās iestādes apmeklējums. Kad apmācāmie sadalīti divās grupās, apmācību pārtrauga 2 pasniedzēji. Tiem nevajadzētu iejaukties apmeklējuma procesā, bet gan novērot sanāksmes. Pēc sanāksmes tiem jākomentē praktiskās pamācības gaita un jānorāda uz visām kļūdām.

Vispirms, pirmās stundas laikā, apmācāmo grupa (A) ‘dodas apmeklējumā’ pie grupas (B) (vienlaikus to pašu veic grupa C un D). Vērtētāju grupu sanāksmju laikā un pirms iestādes pārstāvju sanāksmes grupa pārspriež vērtēšanas rezultātus. Pasniedzējam jānovēro sanāksmes un pēc diskusijas tā jākomentē. Pasniedzējam jābūt gatavam analizēt pašvērtējuma ziņojuma izvilkumus. Ja tiek izmantoti izvilkumi no 4. pielikuma, pasniedzējs var izmantot arī 5. pielikumu (varbūtējie jautājumi, stiprās puses un vājās vietas).

Pēc kāda laika, kad tiek strādāts ar citu darbības jomu, grupa B dodas apmeklēt grupu C (vienlaikus to pašu veic grupa D un A).

Pēdējās divās stundās visi dalībnieki pārrunā un vērtē visas apmeklējuma stadijas, kā arī apmācāmo uzvedību simulētā apmeklējuma laikā.

Modulis Nr. 6

GALĪGĀ VĒRTĒJUMA ZIŅOJUMS

Kopsavilkums

Modulis *Galīgā vērtējuma ziņojums* iepazīstina ar galīgā vērtējuma ziņojuma struktūru, lēmumu, ieteikumu izglītības iestādei un vērtēšanas institūcijai rakstīšanas principiem. Semināri paredzēti galīgā vērtējuma ziņojuma rakstīšanai.

Moduļa *Galīgā vērtējuma ziņojums* ilgums ir 8 stundas, no kurām 2 stundas veltītas teorijai, 2 stundas – patstāvīgam darbam un 4 stundas – semināriem.

Moduļa mērķi:

- sniegt zināšanas par galīgā vērtējuma ziņojuma rakstīšanas principiem un struktūru,
- iepazīstināt ar starptautisko pieredzi galīgā vērtējuma ziņojumu rakstīšanā un mutiskā izklāstā,
- nodrošināt apstākļus galīgā vērtējuma ziņojuma rakstīšanai un ieteikumu sagatavošanai svarīgu prasmju apguvei.

Moduļa struktūra:

Moduļa nosaukums	Ilgums (<i>stundās</i>)			
	Kopā	Teorija	Semināri	Patstāvīgais darbs
Galīgā vērtējuma ziņojums	8	2	4	2

Katras tēmas izklāsta secība:

➤ *Uz uzskates materiāliem balstīta lekcija:*

Diagrammas (pielikumā).

➤ *Praktiskie uzdevumi:*

Semināri

(2 stundas mājas darba pirms III semināra un 4 stundas III semināra laikā)

Dienas otrajā pusē visas grupas gatavo savus galīgā vērtējuma ziņojumus, strādājot katrai grupai atsevišķi. Ieteicams pasniedzējam novērot grupas un pārtraukt darbu, ja tās pieņem nepareizus lēmumus.

Galīgā vērtējuma ziņojuma sagatavošanai būtu jāpietiek ar divām stundām. Atlikušās stundas jāvelta visu grupu pārrunām ar instruktora piedalīšanos. Ja lekcijas lasījuši citi pasniedzēji, arī tiem jāpiedalās diskusijā. Pasniedzējiem jāpalīdz noteikt stiprās puses un vājās vietas galīgā vērtējuma ziņojuma sagatavošanas procesā, kā arī pašā vērtējumā. Pasniedzējam jānorāda uz visām kļūdām un to cēloņiem.

Semināru laikā pasniedzējs atzīmē visus jautājumus, kas vēlāk palīdzētu novērtēt katra apmācāmā prasmes un kompetenci. Šāda vērtēšana tiks veikta kursa noslēgumā, pirms apliecību izsniegšanas.

APMĀCĀMO VĒRTĒŠANA

Vērtēšana balstās uz praktiskajām darbībām un to rezultātu atspoguļojumu.

Programmas apmācību beidzot, dalībniekam jāspēj:

- veikt neatkarīgu izglītības vai apmācības iestādes vērtēšanu,
- noteikt izglītības vai apmācības iestādes stiprās puses un vājās vietas,
- strādāt grupā un pieņemt patstāvīgus lēmumus.

Lai panāktu lielāku efektivitāti, paredzēta apmācāmo, Programmas dalībnieku kompleksa vērtēšana:

- apmācāmajiem jāparāda savas teorētiskās zināšanas un spēja tās izmantot praksē,
- spēja strādāt grupā,
- patstāvīgā darba rezultāti (veicot iestādes darbības vērtēšanu).

Apmācāmo vērtēšana jābalsta uz šādiem galvenajiem principiem:

- *Sistemātiskuma princips.* Vērtēšanai jābūt konsekventai, harmoniskai, kārtīgai un labi izplānotai. Pārbaudēm jābūt regulārām, t.i., jānotiek visās zināšanu un iemaņu apguves stadijās. Tās palīdzēs pasniedzējam konstatēt robus apmācāmo zināšanās un veikt atbilstošus pasākumus, mudinot apmācāmos sistemātiski un racionāli uzlabot zināšanas visu laiku.
- *Objektivitātes princips.* Vērtēšanas process jāorganizē godīgi, bez aizspriedumiem. Vērtēšanai jāatklāj iegūto zināšanu dziļums, mācību materiāla izpratnes līmenis, zināšanu apjoms, spēja to patstāvīgi izmantot un izteikt konsekventi un pareizi.
- *Individuālās pieejas princips.* Šis princips nosaka, ka katrs apmācāmais ir pārbaudes objekts, bet ieteicams ņemt vērā konkrēto situāciju. Individuāla pieeja apmācāmajiem ir svarīga, tiecoties pēc augsta prasmju līmeņa.
- *Vispārīguma princips.* Ieteicams novērtēt ne tikai zināšanas un spējas, bet arī iemaņas, spēju izmantot zināšanas praksē, reālā situācijā. Vērtēšana jāveic dažādās mācību procesa stadijās. Jāvērtē patstāvīgais, praktiskais darbs un darbs grupā.

Ievērojot faktu, ka šīs Programmas ietvaros apmācāmajiem var būt dažāds sagatavotības līmenis (piemēram, dažāds praktiskās pieredzes apjoms), ieteicami turpmāk uzskaitītie **vērtēšanas veidi**:

- *Iepriekšējā vērtēšana.* Tiek izmantots Programmas sākuma fāzē, pirms jaunā materiāla izklāsta. Pasniedzējs cenšas noteikt apmācāmo zināšanu līmeni un uzsveramos jautājumus.
- *Sistēmiskā (formatīvā, regulārā) vērtēšana.* Tā ļauj pasniedzējam pārbaudīt, vai tas darbojas sekmīgi, izmanto atbilstošas un efektīvas metodes, cik labi apgūtas jaunās zināšanas, vai visi apmācāmie iesaistīti darbībā un ar kādām grūtībām tie sastopas.
- *Summatīvā (galīgā) vērtēšana.* Tā tiek veikta pēc visa Programmas kursa noklausīšanās. Veicot iestādes darbības vērtēšanu, patstāvīgi rakstot vērtēšanas piezīmes un ieteikumus, apmācāmais parāda spēju veikt šo darbību.

Vērtēšana koncentrējas uz praktisko darbību un tās rezultātu apceri.

LITERATŪRA

(ieteicama papildus zināšanu apguvei)

1. Berlin Communiqué (2003). Communiqué of the Conference of Ministers responsible for Higher Education in Berlin on 19 September, 2003. <http://www.skvc.lt>
2. Berk, R. A., Rossi, P. H. (1998). Thinking about Program Evaluation. Thousand Oaks, CA: Sage.
3. Bloom, K. D. Meyers. Quality indicators in vocational education and training.
4. Bologna Declaration (1999). <http://europe.eu.int/comm>
5. Broadfoot, M. Patricia (1996). *Education, assessment and society*. Open University Press. Buckingham. Philadelphia.
6. Brophy, J. and Alleman, J. (1991). Activities as instructional tools: A framework for analysis and evaluation. *Educational researcher*, 20(4), pp. 9-23.
7. Campbell, C., Dr. Marijk van der Wende, (2000). *International Initiatives and Trends in Quality assurance for European Higher Education*. Helsinki: The European Network for Quality Assurance in Higher Education.
8. CEDEFOP (1997). Indicators in perspective. The use of Quality indicators in vocational education and training. <http://www.cedefop.gr>
9. Code of Good Practice in the Provision of Transnational Education. – UNESCO/Council of Europe. <http://www.aic.lv>
10. Convention On The Recognition Of Qualifications Concerning Higher Education In The European Region. <http://www.aiknc.lv>
11. The competency Standards Project: Another Approach to Accreditation Review. – Washington, 2000. – 75 p.
12. Copenhagen process (2003). The first report of the technical Working group “Quality in VET”. January 2003–September 2003. European Commission.
13. “The Copenhagen declaration”. Declaration of the European Ministers of Vocational Education and Training, and the European Commission.
14. The Danish Evaluation Institute (2003). *Quality procedures in European Higher Education*. Helsinki: European Network for Quality Assurance in Higher Education.
15. “Education & Training 2010” The success of the Lisbon strategy hinges on urgent reforms. 11.11.2003, Brussels. Commission of the European Communities.
16. Education Evaluation around the World. The Danish Evaluation Institute. 2003. – 173 p. ISBN 87-7958-132-3. <http://www.eva.dk>
17. European Pilot Projects for evaluating Quality in Higher Education. Guidelines for Participating Institutions. – Edinburgh, Paris, Copenhagen, Utrecht, 1994. – 24 p.
18. A European Common Quality Assurance Framework. Final version. (2003). Technical working group on Quality in VET, CEDEFOP.
19. A European Guide on Self-assessment for VET-providers. Final version. (2003). Technical working group on quality in VET, CEDEFOP.

20. First Global Forum on International Quality Assurance, Accreditation and the Recognition of Qualifications in Higher Education “Globalization and Higher Education”. http://portal.unesco.org/education/en/ev.php-URL_ID=6380&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html
21. Guidelines of the FH Council for the Evaluation in the Austrian FH Sector: FH Council Evaluation Guidelines. <http://www.fhr.ac.at/english>
22. Handbook for enhancement-led institutional review: Scotland. http://www.qaa.ac.uk/public/scottish_hbook/scottish_hbook_preface.htm
23. Handbook for accreditation. <http://www.ncahigherlearningcommission.org/resources/handbook/Handbook03.pdf>
24. Handbook for conducting and hosting an evaluation visit. <http://www.msache.org>
25. Institutional Evaluation Programme: 10 Year Anniversary. http://www.eua.be/eua/jsp/en/upload/IEP_anniversary_brochure.1086687063630.pdf
26. International perspectives (2003). Australian National Training Authority.
27. Lempinen, P. (2004). Trade unions point if view to quality in education and training. Brussels.
28. Michel, A. (2003). Trečiasis Prahos forums. Kokybės gerinimas, vizija, realybė. <http://www.smm.lt>
29. Middlehurst, R. (2001). Quality Assurance Implications of New Forms of Higher Education. Helsinki: European Network for Quality Assurance in Higher Education.
30. Office for standards in Education (2002). Handbook for Inspecting Colleges. May, 2002.
31. Performance Standards in Education: In Search of Quality. – OECD, Paris, 1995. – 220 p.
32. Progress towards the European Higher Education Area: What Trends reports are telling us... http://www.eua.be:8080/eua/jsp/en/upload/EAIE_spring_issue2004_Trends.1083233978383.pdf
33. The perfection of the state accreditation system of educational institutions and educational programmes in Russian Federation. – Moscow, 2000. – 15 p.
34. Quality Assurance: A Reference System for Indicators and Evaluation Procedures By François Tavenas, 2004. Prepared for the ELU (Latin European Universities group). http://www.eua.be/eua/jsp/en/upload/ELU_EN.1082042243703.pdf
35. Quality development in vocational education and training. Interim report of the European Forum (2002). European Centre for the Development of Vocational Training.
36. Salamanca Convention 2001: The Bologna Process and the European Higher Education Area. http://www.eua.be/eua/jsp/en/upload/SALAMANCA_final.1069342668187.pdf
37. Shared ‘Dublin’ descriptors for the Bachelor’s, Master’s and Doctoral awards. <http://www.jointquality.org>
38. Self-assessment practices in VET institutions (2002). European centre for the Development of Vocational Training.
39. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area – Draft Proposals. Material for ENQA General Assembly, 3 June 2004. <http://www.enqa.net/generalass.lasso>
40. Stobart, G., Gipps, C. (1997). *Assessment*. London.

41. Towards Accreditation Schemes for Higher Education in Europe? CRE project, July 2000 – May 2001, co-funded by SOCRATES programme. Validation seminar, 8–9 February 2001 Universidade Técnica de Lisboa, Oeiras. http://www.aic.lv/rec/Eng/new_d_en/bologna/accred.html
42. Transnational European Evaluation Project (TEEP) – Methodological Report. <http://www.enqa.net/pubs.lasso>
43. Trends 2003: Progress towards the European Higher Education Area. By Sybille Reichert and Christian Tauch. Funded by the programme Socrates of the European Commission. <http://www.eua.be/eua/jsp/en/upload/Trends2003final.1065011164859.pdf>
44. Vroeiensstijn, A. I. (1995). *Improvement and accountability: navigating between scylla and charybdis*. London and Bristol, Pennsylvania.
45. White Paper on Education and Training. Teaching and Learning – Towards the Learning Society. – Luxembourg, 1996. – 88 p.

Literatūra par konkrētu valsti:

Lietuva

1. Country monograph. Lithuania (2002).
2. Išorinio kolegijų veiklos kokybės vertinimo metodika. <http://www.pmmc.lt/Skelbimai/isorinio-kolegiju-vertinimo-met.doc>
3. Kolegijų, įsteigtų reorganizuojant aukštesniąsias mokyklas, veiklos kokybės vertinimo tvarka. http://www.pmmc.lt/Skelbimai/Kolegiju_vertinimo_Tvarka.doc
4. Lithuania. Law on education. <http://www.lrs.lt>
5. Law on Higher education. <http://www.lrs.lt>
6. Law on Vocational education and training. <http://www.lrs.lt>
7. Laužackas, R. (1999). Sistemoteorinės profesinio rengimo kaitos dimensijos. Kaunas.
8. Laužackas, R. (2000). *Mokymo turinio projektavimas*. Kaunas.
9. Misiūnas, M., Savickienė, I. (2002). Studijų kolegijoje kokybės užtikrinimo teoriniai ir praktiniai aspektai (Theoretical and practical aspects of study quality assurance in a college). *Profesinis rengimas. Tyrimai ir aktualijos*, 5, 72–81 p.

Latvija

1. Augstākās izglītības iestāžu un studiju programmu akreditācijas noteikumi. <http://www.aiknc.lv>
2. Līgums par izglītības kvalifikāciju akadēmisko atzišanu Baltijas kopējā izglītības telpā. <http://www.aiknc.lv>
3. Līgums starp Latvijas Republikas valdību, Igaunijas Republikas valdību un Lietuvas Republikas valdību par kopējās izglītības telpas izveidi starp Baltijas valstīm vispārējā vidējā un profesionālajā izglītībā (līdz augstākās izglītības pakāpei). <http://www.aiknc.lv>
4. Izglītības likums. <http://www.aiknc.lv>
5. Augstskolu likums. <http://www.aiknc.lv>
6. Instrukcija par augstākās izglītības iestāžu un studiju programmu akreditāciju. <http://www.aiknc.lv>

7. Akadēmiskā un profesionālā izglītība. <http://www.aiknc.lv>
8. Metodiskie norādījumi novērtēšanas komisijas darba organizēšanai. <http://www.aiknc.lv>
9. Izglītības indikatoru izmantošana augstākās izglītības vērtēšanā. <http://www.aiknc.lv>
10. Standartu izmantošana izglītībā. <http://www.aiknc.lv>

DIAGRAMMAS

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJĀS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Diagrammu kopums pasniedzējam

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJĀS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Modulis 1 IZGLĪTĪBAS SISTĒMA

Ilgums (*stundās*):

Kopa: 4

Teorija: 2

Semināri: 0

Patstāvīgais darbs: 2

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJĀS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Moduļa mērķi

- Iepazīstināt ar mērķiem, uzdevumiem un realizācijas procedūru
- Iepazīstināt ar tās valsts izglītības sistēmu, kura ievieš Programmu
- Iepazīstināt ar galvenajām profesionālās izglītības un apmācības tendencēm Eiropā.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJĀS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Pārbaudījumi Eiropas izglītībai un profesionālajai izglītībai un apmācībai

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJĀS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

- Uzticība ir galvenais kvalitātes uzlabošanas princips.
- Izglītības iestādes ir atbildīgas par savu iekšējo kvalitātes nodrošināšanas sistēmu.
- Ārējās kvalitātes vērtēšanas institūcijas sniedz ieteikumus un palīdzību.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJĀS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Ir svarīgi, lai

- izglītības iestāde noteiktu kopēju Eiropas līmeņa pamatu kvalitātes attīstības kritērijiem;
- uz kopējiem kritērijiem un indikatoriem balstīta kvalitātes nodrošināšana tiktu pastāvīgi attīstīta; tiktu iesniegti priekšlikumi sadarbības shēmai, lai attīstītu vairāku valstu sadarbību vienā nozarē vai pie viena jautājuma;
- tiktu uzlabota labākās pieredzes un brīvais ekspertu vērtējums dažādos līmeņos.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJĀS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

- Kvalitātes nodrošināšanas sistēma balstās uz kopīgām normām, procedūru un norādījumiem.
- Eiropas dimensija ietver, bet neaizvieto kvalitātes nodrošināšanas sistēmu caurredzamību.
- Lai sasniegtu pašreizējo mērķi, tiek pastiprināta sadarbība starp iestādēm.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀREJĀS KVĀLITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Kvalitātes nodrošināšanas vēsturiskais un politiskais konteksts

Vērtēšanas primārie uzdevumi:

- Uzlabojumi un atbildība (Rietumeiropā).
- Akreditācija un finansējums (Austrumu un Centrālajā Eiropā).

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀREJĀS KVĀLITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Ekspertu mācību programmas mērķi:

Dažādu profesionālo nozaru profesionālās izglītības un apmācības iestāžu kvalitātes vērtētāju izglītība un apmācība.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀREJĀS KVĀLITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Ekspertu mācību programmas galvenie uzdevumi

- Iepazīstināt topošos vērtēšanas ekspertus ar konkrētās valsts izglītības sistēmu un tās nozīmi Eiropas kontekstā.
- Sniegt plašākas zināšanas par galvenajiem kvalitātes nodrošināšanas principiem profesionālajā izglītībā un apmācībā.
- Izveidot izpratni par vērtētāja lomu, atbildību un galvenajiem uzdevumiem.
- Sniegt zināšanas par vērtēšanas metodēm.
- Izveidot iestādes kvalitātes vērtēšanas prasmes.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀREJĀS KVĀLITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Nacionālās izglītības sistēmas Eiropas Savienībā, Bolonjas process un Kopenhāgenas process

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀREJĀS KVĀLITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Bolonjas deklarācija (1999)

Prioritātes Eiropas augstākās izglītības zonas veidošanas procesā un popularizējot Eiropas augstākās izglītības sistēmu pasaulē:

- Skaidru un viegli salīdzināmu kvalifikācijas pakāpju sistēmas pieņemšana.
- Divpakāpju sistēmas pieņemšana: bakalaura un maģistra studijas.
- Kredītu sistēmas izveidošana.
- Mobilitātes veicināšana, pārvarot brīvas kustības traucēkļus.
- Sadarbības veicināšana starp Eiropas valstīm kvalitātes nodrošināšanas jomā, lai izveidotu kopējus kritērijus un metodes.
- Pastiprināta kopējas augstākās izglītības zonas veidošana Eiropā.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀREJĀS KVĀLITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Augstākā izglītība

Daudzās Eiropas valstīs pastāv divi augstākās izglītības iestāžu veidi:

• **Universitātes.**

• **Neuniversitāšu tipa augstākās izglītības iestādes.**

Eiropas Savienībā ir apmēram 3300 augstākās izglītības iestāžu. Apmēram 4000 tādu ir atrodami visā Eiropā, ieskaitot citas Rietumeiropas valstis un valstis, kas gatavojas iestāties ES.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Kopenhāģenas Deklarācija (2002)

Galvenās prioritātes:

- Eiropas līmenis.
- Caurredzamība, informācija, konsultācijas.
- Kompetences un kvalifikācijas atzīšana.
- **Kvalitātes nodrošināšana.**
- 'Sadarbības pastiprināšana kvalitātes nodrošināšanas jomā, īpaši pievēršoties modeļu un metožu apmaiņai, kā arī kopīgiem profesionālās izglītības un apmācību kvalitātes nodrošināšanas kritērijiem un principiem iestāžu starpā.'

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Profesionālā izglītība un apmācība

Profesionālās izglītības un apmācības iestādes iedalāmas divos galvenajos tipos:

- pamata profesionālā izglītība un apmācība, kas nodrošina iekļūšanu darba tirgū. Parasti tiek sadalīta divās stadijās: pamata apmācībā un specializācijā.
- pastāvīgā profesionālā apmācība, kas attiecas uz profesionālās izglītības un apmācības pirmo tipu, kas ir tāda pastāvīga procesa daļa, kas nodrošina personas zināšanu un prasmi atbilstību darba prasībām un to pastāvīgu papildināšanu.

Eiropas profesionālās izglītības un apmācības sistēmas savstarpēji galvenokārt atšķiras pēc attiecībām ar izglītības sistēmu un darba tirgu.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Profesionālā izglītība un apmācība

Profesionālās izglītības un apmācības iestāžu modeļi:

- I—Tuva saistība starp izglītības sistēmu un darba tirgu, tajā skaitā starp izglītības sistēmu un kvalifikācijas sistēmu, kas tieši saistīta ar personas dalību darba tirgū.
- II—Attāla saistība starp izglītības sistēmu un darba tirgu, ar elastīgu kvalifikācijas un profesijas vai darbības koordināciju, kas paredz nosacījumus skolu izglītībai, vispārīgai profesionālai apmācībai un sekojošai aradapmācībai darba vietā.
- III—Mainīga vai jaukta saistība starp izglītības sistēmu un darba tirgu, kas apvieno darbaudzināšanu un specializētu profesionālo apmācību. Ja nav pieejama pilna laika (dienas) apmācība, pieejama apmācība ar kvalifikāciju jebkurā nozarē.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

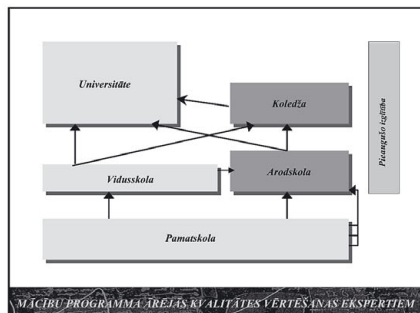
Profesionālā izglītība un apmācība

Profesionālā izglītība risina šādas problēmas:

- Apmāca **kvalificētus darbiniekus,**
- Tās audzēkņiem ir kāda veida **problēmas.**

Atšķirīgi apmācāmie profesionālās izglītības un apmācības iestādēs nosaka **atšķirības profesionālajā apmācībā.**

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Politiskās un administratīvās iestādes

- Izglītības un zinātnes ministrija
- Profesionālās izglītības un apmācības metodiskais centrs
- Augstākās izglītības kvalitātes vērtēšanas centrs
- Sociālā nodrošinājuma un darba ministrija
- Lietuvas Darba tirgus apmācību centrs

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Profesionālās izglītības līmenis	Profesionālās izglītības līmeņa apraksts	Minimālā vispārējā izglītība
Pirmais	Spēja veikt vienkāršas atkārtotas darba operācijas.	-
Otrais	Spēja veikt specializētas darba uzdevumus, kas neprasa principiālas neatkarīgas lēmumus.	Pamata
Trešais	Spēja veikt sarežģītus darba uzdevumus nozarē, kur nepieciešama atbildība un neatkarīgi lēmumi. Tiek apgūtas prasmes koordinēt grupas dalībnieku funkcijas.	Vidusskolas
Ceturtais	Spēja veikt sarežģītus darba uzdevumus jomā, kur nepieciešama atbildība, neatkarība, dziļas zināšanas un īpašas iemaņas. Tiek apgūtas prasmes vadīt administratīvās grupas darbu.	Vidusskolas
Piektais	Spēja veikt radošu darbu, kas prasa atbildību skaidri noteiktās jomās. Uz dziļām zināšanām balstītas prasmes ļauj plānot un ievērot darba rezultātus, pildīt vadītāja funkcijas.	Augstākā

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Profesionālā izglītība un apmācība

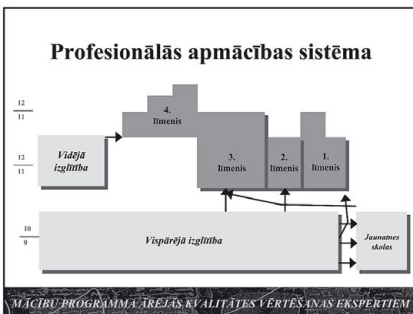
Arodskola ISCED 2-4	Izglītības iestāde, kas apmāca cilvēkus darbam, kurā nepieciešama sākotnējā profesionālā kvalifikācija, un nodrošina vispārējo izglītību. To beidzot, tiek piešķirts profesionālās apmācības diploms un kvalifikācijas sertifikāts.
Vidusskola ISCED 4	Izglītības iestāde, kas apmāca cilvēkus darbam, kurā nepieciešama augstākā profesionālā kvalifikācija, un nodrošina vispārējo izglītību. To beidzot, tiek piešķirts vidusskolas diploms.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Augstākā izglītība

Koleža ISCED 5	Augstākās izglītības iestāde, kas dod priekšroku neuniversitātes studijām, pievērties lietiskajiem pētījumiem un (vai) profesionālo zinātņu attīstībai. To beidzot, tiek piešķirts augstākās izglītības diploms.
Universitāte ISCED 5-6	Augstākās izglītības iestāde, kas dod priekšroku universitātes studijām, pievērties pētniecībai, maģistra un doktora studijām un (vai) augstākā līmeņa profesionālo zinātņu attīstībai un nodrošinot pēcdiploma studijas studijas. To beidzot, tiek piešķirts bakalaurs diploms. Bakalaura grāds dod iespēju ieslēties maģistrantūrā un vēlāk arī doktorantūrā.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Profesionālās izglītības programmas. 1. līmenis [ISCED 2]	Vēstas uz apmācītajiem, kas nav jaunieki par 14 gadiem, kas nav pabeiguši pamatskolu, bet vēlas apgūt elementārās profesionālās zināšanas. Mācību ilgums ir 2-3 gadi. Tiek izsniegts kvalifikācijas sertifikāts. (ISCED 2C) Pēc pieprasījuma tiek nodrošināta iespēja apgūt vispārējo vidējo izglītību un iegūt pamatskolas atestātu.
Profesionālās izglītības programmas. 2. līmenis [ISCED 3]	Vēstas uz pamata (10 gadu) skolas beidzējiem, kas vēlas iegūt profesionālu kvalifikāciju. Mācību ilgums ir 2 gadi. Tiek izsniegts kvalificēta darbinieka sertifikāts un piešķirta profesionālā kvalifikācija. (ISCED 3C)
Profesionālās izglītības programmas. 3. līmenis [ISCED 3]	Vēstas uz pamatskolas beidzējiem, kas vēlas iegūt profesionālu kvalifikāciju un vispārējo vidusskolas izglītību. Mācību ilgums ir 3 gadi. Tiek izsniegts kvalificēta darbinieka diploms (ISCED 3B) un vidusskolas atestāts.
Profesionālās izglītības programmas. 4. līmenis [ISCED 3-4]	Vēstas uz vidusskolu un ģimnāziju beidzējiem (vidusskolas beidzēji ar atestātu), kas vēlas apgūt profesiju. Studiju ilgums atkarīgs no profesijas sarežģītības pakāpes un svārstās no 1 līdz 2 gadiem. Tiek izsniegts kvalificēta darbinieka diploms. (ISCED 4)

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Koledžas

- Finansē valsts budžets (pēc reģionālā principa)
- Privātās izglītības iestādes.

Arodskolas

- Finansē valsts budžets
- Privātās izglītības iestādes (2).

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Arodskolas (finansē Izglītības un zinātnes ministrija)

- **Reģionāli daudzfunkciju profesionālās apmācības centri** (kas apvieno pamata un pastāvīgo arodapmācību).
- **Arodskolas.**
- **Sabiedriskas profesionālās izglītības un apmācības iestādes** (svarīga nozīme sociālajiem partneriem; procesā aktīvi piedalās pašvaldības).

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Profesionālās apmācības kvalitātes vērtēšana

- Profesionālās apmācības ārējā kvalitātes vērtēšana pamata profesionālās apmācības iestādēs ir **Profesionālās izglītības un apmācības metodiskā centra** pārziņā.
- Neuniversitāšu sektora (koledžu) izveidošana ir **Profesionālās izglītības un apmācības metodiskā centra** pārziņā.
- Augstākās izglītības iestādēs organizēto studiju kvalitātes vērtēšana ir **Augstākās izglītības iestāžu kvalitātes vērtēšanas centra** pārziņā.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Modulis 2 KVALITĀTE UN TĀS VĒRTĒŠANA

Ilgums (*stundās*):

- Kopā: 4
- Teorija: 2
- Semināri: 0
- Patstāvīgais darbs: 2

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Moduļa mērķi

- Iepazīstināt ar kvalitātes jēdzienu.
- Sniegt zināšanas par kvalitātes nodrošināšanu izglītībā.
- Iepazīstināt ar Eiropas tradīcijām un pieredzi augstas kvalitātes izglītības nodrošināšanā.
- Sniegt zināšanas par konkrētās valsts kvalitātes nodrošināšanas sistēmu.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Kvalitātes un tās vērtējuma jēdziens

Kvalitātes definīcija atkarīga no šādām pieejām:

- Studentu pieejas,
- Izglītības iestādes pieejas,
- Darba devēju pieejas,
- Valsts un tās iestāžu pieejas.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Kvalitātes galvenie jēdzieni

- Kvalitāte kā pastiprinājums
- Kvalitāte kā sliekšnis
- Kvalitāte kā attīstība
- Kvalitāte kā atbilstība *mērķim*
- Kvalitāte kā *kļūdu trūkums*
- Kvalitāte kā izcilība.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Starptautiskās kvalitātes sistēmas

- ISO
- TQM
- EFQM
- Tuning Project
- TEEP

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Starptautiskās kvalitātes vadības sistēmas standarti (1)

ISO 9000 ir starptautisks ISO uzņēmumu kvalitātes standartu metodiku un vispārīgās vadības kopums, kas piemērojams visās ISO standartus atzinušajās valstīs.

ISO 9001:2000 nosaka prasības kvalitātes vadības sistēmām.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Starptautiskās kvalitātes vadības sistēmas standarti (2)

Izglītībā ISO standarti kalpo par:

- augstas kvalitātes stimulu,
- reakciju uz ārējiem faktoriem, īpaši klientu, varas iestāžu vai ieinteresēto pušu (dibinātāju iestāžu) spiedienu,
- stimulu attīstīt kvalitātes nodrošināšanas sistēmas, kas aptver visu organizāciju,
- stimulu uzlabot atsevišķas iestādes darbības jomas.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Starptautiskās kvalitātes vadības sistēmas standarti (3)

ISO standartu ieviešana izglītībā rada šādas problēmas:

- pieaug dokumentācijas apjoms,
- augstas sertifikācijas un tās uzturēšanas izmaksas,
- bīstama iespēja nomaldīties ar procedūru un reģistrāciju nodarbinātas birokrātijas labirintos,
- grūtības jauninājumu ieviešanā.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

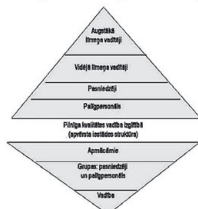
Pilnīga kvalitātes vadība (Total Quality Management; TQM) (1)

Tā ir **ideja** par to, ka kvalitātes kontrole nav tikai 'ražošanas līnijas galā gala produktu pārbaudoša kvalitātes inspektora' darīšana. Tā ir (vai tai būtu jābūt) faktoram, kas ienāk uzņēmumā izejmateriālu piegādes brīdī un pavada visas darbības līdz gala produkta pabeigšanai.

TQM ir **vadības teorija**, kas galveno uzmanību velta cilvēkresursiem.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Total Quality Management (TQM) (2)

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Total Quality Management (TQM) (3)

Pēc *Total Quality Management* ieviešanas izmainītā organizācijas struktūra nepārprotami vērsta uz lietotāja vajadzību apmierināšanu.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Izglītības struktūru regulēšana Eiropā (1)

Projektā ar nosaukumu *Tuning Project* tika izveidota tāda metodika, lai programmas būtu izprotamas un salīdzināmas. Tika izvēlēti četri iedarbības līmeņi:

- pamata kompetences,
- priekšmetu kompetences,
- ECTS kā kredītu uzkrāšanas sistēma,
- mācīšanās, pasniegšanas, vērtēšanas, kā arī darbības nozīme attiecībā uz kvalitātes nodrošināšanu un vērtēšanu.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Izglītības struktūru regulēšana Eiropā (2)

Vispārīgāks *Tuning Project* mērķis ir centieni kļūt par platformu pieredzes un zināšanu apmaiņai dažādu valstu, izglītības iestāžu un to darbinieku starpā saskaņā ar Bolonjas Procesu un Eiropas līmeni.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Eiropas transnacionālais vērtēšanas projekts (1) (Trans-national European Evaluation Project, TEEP)

Viens no galvenajiem TEEP mērķiem saistīts ar kopīgu kritēriju izstrādi un ieviešanu.

Labi izveidoti kritēriji nodrošina **salīdzināmību**.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Eiropas transnacionālais vērtēšanas projekts (2) (Trans-national European Evaluation Project, TEEP)

TEE Projekts ir parādījis, ka blakus Eiropas augstākajai izglītībai pastāv skaidri dominējošas valstu izglītības sistēmas un nacionālās prioritātes.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Kvalitāte un autonomija

Priekšnoteikumi izglītības iestādes kvalitātei:

- **Autonomija**
- **Efektivitāte**
- **Caurredzamība.**

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Pakāpieni virzienā uz kvalitātes kultūru

Pamatprincipi:

- uzlabojumi,
- pašanalīze,
- Eiropas ekspertu vērtējums,
- atvērtība pasaulei.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Vērtēšanas institūciju loma

Galvenie aspekti, kas pamato vērtēšanas institūcijas nepieciešamību:

- uzdevums
- ārējā kvalitātes nodrošināšana un oficiālais statuss
- neatkarība
- metodika
- kvalitātes nodrošināšana institūcijā

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Vērtējuma struktūra

- Iekšējais un ārējais vērtējums
- Mācību/studiju programmu vērtējums
- Iestādes vērtējums
- Inspekcija
- Akreditācija

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Vērtētāji

Tendences ārējās vērtēšanas veicēju izvēlē:

- Inspektori profesionālajā apmācībā
- Izvēloties inspektoros, pieredze pedagoģiskajā darbā uzskatāma par priekšrocību
- Akadēmiskais grāds augstākajā izglītībā

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Vērtētāju grupas ētikas principi

- Objektivitāte
- Neitralitāte
- Pienācīga uzvedība
- Konfidencialitāte.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Kvalitātes vērtēšana Lietuvā

Kvalitātes vērtēšanu veic:

- 1995. gadā izveidots *Lietuvas Augstākās izglītības kvalitātes vērtēšanas centrs*. Tā funkcijas:
 - studiju programmu vērtēšana
 - pētnieciskā darba un lietišķo pētījumu vērtēšana
 - vispārīgs pētniecības un pētniecisko iestāžu vērtējums.
- 1996. gadā izveidots *Profesionālās izglītības un apmācības metodiskais centrs*. Tā funkcijas:
 - neuniversitātes studiju kvalitātes vērtēšana
 - profesionālās izglītības un apmācības kvalitātes vērtēšana
 - mācību un pasniegšanas kvalitātes vērtēšanas sistēmu veidošana kotēdžās un arodskolās.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Kvalitātes nodrošināšana Lietuvā

Vērtēšana sastāv no divām daļām:

- pētniecības un mācību iestāžu iekšējā kvalitātes vērtējuma (pašvērtējuma)
- vērtētāju grupu izdarīta ārējā kvalitātes vērtējuma.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Kvalitātes nodrošināšana Lietuvā

Kvalitātes nodrošināšanas nacionālie mērķi un uzdevumi:

- Kvalitātes nodrošināšana kā uzlabojums
 - ✓ "Vērtēšanas galvenais mērķis ir mudināt pētniecības un mācību iestādes, tajā skaitā to nodaļas un visus pētniekus skaidri apzināties Lietuvas vajadzības, iestādes mērķi un uzdevumus, lai palīdzētu iestādei noteikt tās stiprās puses un vājās vietas, palīdzētu strādāt labāk un produktīvāk." (*Pētniecības un mācību iestāžu vērtēšanas noteikumu 3. sadaļa*).
- Kvalitātes nodrošināšana kā kontrole
 - ✓ "Vērtēšanas mērķis ir noskaidrot, vai vērtējamā iestāde atbilst Lietuvas Republikas valdības un ministrijas normatīvajos aktos noteiktajām kvalifikācijas prasībām" (*Pētniecības un mācību iestāžu vērtēšanas noteikumu 3. sadaļa*).

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Modulis 3 IESTĀŽU VĒRTĒŠANAS JOMAS UN KRITĒRIJI

Ilgums (*stundās*):

- Kopā: 6
- Teorija: 2
- Semināri: 2
- Patstāvīgais darbs: 2

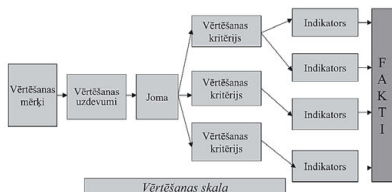
MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Moduļa mērķi

- Sniegt zināšanas, kas nodrošina spēju noteikt jomu, kritēriju, indikatoru un faktu koncepcijas iestāžu vērtēšanā.
- Iepazīstināt ar vērtēšanas modeli (shēmu) vairākās jomās pēc izvēlētajiem kritērijiem un to indikatoriem.
- Iepazīstināt ar dažām vērtēšanas parauga jomām un kritērijiem, ietverot nacionālo pieredzi.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Vērtēšanas mērķa noteikšana

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

JOMA ir iestādes darbības sfēra, kas aptver iestādē notiekošos procesus un sasniegtos rezultātus.

Parauga jomas: iestādes pārvaldība, personāla vadība un kvalitāte, materiālo un finanšu resursu pārvaldība un kvalitāte, pasniegšanas/mācību procesa vadība, pētnieciskā darba kvalitāte, iekšējā kvalitātes nodrošināšanas sistēma u.c.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Kritēriji ir mērvienības, ko speciālisti izmanto jomas darbības vērtēšanai. Tie ir jomas vērtēšanai vajadzīgās pazīmes vai mēri.

Kritēriji var būt divu veidu:

- **kvantitatīvi (izteikti skaitliski)**, piemēram, sociālo partneru skaits; tirgus izpētes veikšanas biežums u.c.
- **kvalitatīvi** (ko izsaka raksturojumā vai pazīmēs), piemēram, iestādes kvalitātes politikas caurredzamība, tās pieņemamība kopienas locekļu acīs u.c.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Indikatori ir kvantitatīvi un kvalitatīvi dati, kas iegūti saskaņā ar vērtēšanas kritērijiem, lai pieņemtu lēmumu par apstākļu atbilstību personas pašizglītības attīstīšanai un kvalifikācijas iegūšanai konkrētā iestādē.

Indikatora paraugs: reģistrētu kvalitātes grāmatu skaits katrā iestādes struktūrvienībā.

Svarīgi: Kad noteikti indikatori, ir svarīgi noteikt savikto datu nozīmi. Šajā nolūkā katrs iestāde izveido savus mācību studiju kvalitātes standartu indikatorus, kas jāsasniedz, lai iestādes darbība tiktu uztaita par kvalitātes standartiem atbilstoši.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Informācijas avoti ir dokumenti, procedūra, mutiska informācija, materiālie resursi un jebkas cits, kas ļauj savākt faktus, kuri kļūst par pamatu kritēriju un to indikatoru noteikšanai.

Informācijas avotu piemēri: iestādes stratēģiskais plāns, tās struktūrvienību ziņojumi, sapulču protokoli, studiju nobeiguma darbi, aptaujas lapas u.c.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Fakti ir ziņas, skaitļi, citi dati, viedokļi vai jebkāda cita informācija par stiprām pusēm attiecīgajā nozarē un (vai) uzlabojamiem aspektiem.

Ir divi faktu veidi:

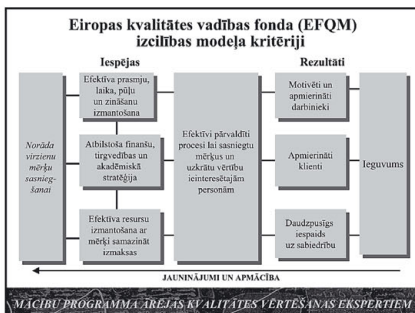
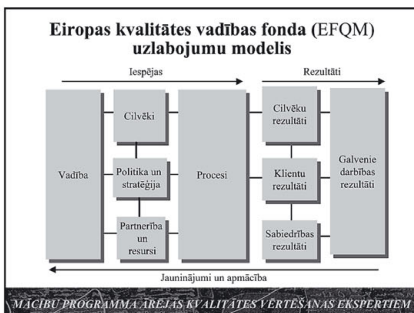
- **Kvantitatīvie fakti** ir skaitļos izteikta informācija, kas iegūta 'precīzos' mērījumos, piemēram, jebkāds iestādes darbības efektivitātes rādītājs.
- **Kvalitatīvie fakti** ir aptaujas lapās savāktā informācija, jeb tā sauktie 'aptuvenie mērījumi', piemēram, kopienas locekļu apmierinātība ar konkrētu vērtējuma aspektu.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Kvalitātes mērījumu vienību komplekss

- Iestādes ieguldījuma indikatori (piemēram, reflektantu izvēles sistēmas kvalitāte, personāla sistēmas kvalitāte u.c.)
- Galvenie procesi un galveno darbības jomu (akadēmisko) kvalitāte (piemēram, akadēmiskās darbības un galveno procesu indikatori: mācību/studiju programmu kvalitātes indikatori, pasniegšanas procesa kvalitātes indikatori; darbības efektivitātes indikatori: apmācīto skaits uz pasniedzēju; apmācības izmaksas u.c.)
- Papildu jomu kvalitāte un procesi (papildus) (piemēram, palģpersonāla produktivitātes indikatori, studentu atbalsta sistēmas kvalitātes indikatori).
- Klientu apmierinātība (apmācāmie, pasniedzēji, sociālie partneri, darba devēji) un tās galvenie faktori
- Iestādes darba rezultāta indikatori (piemēram, studiju nobeiguma darbu vērtēšanas rezultāti, beidzēju nodarbinātības procents u.c.).

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Kvalitātes nodrošināšanas sistēmas kritēriji pēc EFQM modeļa

IESPĒJAS	REZULTĀTI
1. Vadība.	1. KLIENTU REZULTĀTI.
2. Politika un stratēģija.	2. CILVĒKU REZULTĀTI.
3. Cilvēki.	3. SABIEDRĪBAS REZULTĀTI.
4. Partnerība un resursi.	4. GALVENIE DARBĪBAS REZULTĀTI.
5. Procesi.	

Pirmie pieci kritēriji vērti uz vispārējās kvalitātes vadības realizācijas līmeņa izpēti; atlikšie četri kritēriji palīdz novērtēt iestādes darbības rezultātus, rezultātu izlabošanu satīfībā ar vispārējās kvalitātes vadības ieviešanu.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĪRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Modulis 4 IEKŠĒJĀ VĒRTĒŠANA. PAŠVĒRTĒŠANA.

Ilgums (*stundās*):
 Kopā: 12
 Teorija: 2
 Semināri: 4
 Patstāvīgais darbs: 6

MĀCĪBU PROGRAMMA ĪRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Moduļa mērķi

- Iepazīstināt ar izglītības jomā izmantoto iekšējo kvalitātes nodrošināšanas sistēmu.
- Iepazīstināt ar iespējām izmantot pašvērtēšanas rezultātus ārējās vērtēšanas procesā .
- Nodrošināt nosacījumus prasmju apgūšanai, kas vajadzīgas iestādes stipro pušu un vājo vietu noteikšanai, analizējot pašvērtējuma ziņojumu .

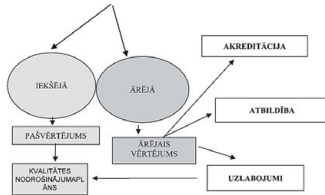
MĀCĪBU PROGRAMMA ĪRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

4.1. Iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas definīcija

Kvalitātes nodrošināšanas sistēma vērsta uz to, lai nodrošinātu, ka izglītības iestādes un visu līmeņu mācību/studiju programmas atbilst zināšanu apguvēju, darba devēju un citu ieinteresēto pušu vajadzībām, kā arī sabiedrības attīstības sociālajām, intelektuālajām un ekonomiskajām vajadzībām.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĪRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Kvalitātes nodrošināšanas sistēma

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Galvenais kvalitātes nodrošināšanas mērķis iestādē

- Iekšējās kvalitātes kultūras un mācību/studiju kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izveide, kas nodrošinātu iestādes pastāvīgu uzmanības pievēršanu kvalitātei.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Iekšējās kvalitātes nodrošināšanas uzdevumi (1)

- realizēt likumdošanas prasības
- stimulēt un uzlabot visu pakalpojumu un pasniegšanas kvalitāti
- izveidot novērošanas sistēmu, kas nodrošinātu visu iestādes pakalpojumu un darbības jomu kvalitāti .

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Iekšējās kvalitātes nodrošināšanas uzdevumi (2)

- nodrošināt kvalitātes sistēmu un metožu realizāciju, kā arī to turpmāku ilgtspēju
- dokumentēt kvalitātes nodrošināšanas procesu un jomas
- ieviest un attīstīt kvalitātes nodrošināšanas sistēmas, stratēģiju un metodes.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Iekšējās kvalitātes nodrošināšanas uzdevumi (3)

- sadarboties ar citām attiecīgām likumdošanas, akreditācijas un profesionālām padomēm un organizācijām
- nodrošināt informācijas izplatību par iestāžu kvalitātes nodrošinājumu
- darboties kā iestādes pārstāvim kvalitātes nodrošināšanas jautājumos

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Iekšējās kvalitātes nodrošināšanas process (1)

1. Iestādes lēmēju struktūru mērķu un uzdevumu noteikšana.
2. Iekšējās kvalitātes nodrošinājuma izveidošana visos iestādes līmeņos.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Iekšējās kvalitātes nodrošināšanas process (2)

3. Koordinācijas struktūrvienībai, kurā ietilpst iestādes vadības, pasniedzēju, palīgpersonāla un apmācāmo pārstāvji jānovēro un jāvada process un jāievieš kvalitātes nodrošināšanas mērķi un uzdevumi vispārējā iestādes stratēģiskajā plānā.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Pašvērtēšanas process

- Pašvērtēšanas process palīdz iestādes kopienai analizēt tās stiprās puses un vājās vietas.
- Lielākais iestādes ieguvums no pašvērtēšanas ir tās pastāvīga turpmākā attīstība.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Pašvērtēšanas galvenie principi

- Iestādei atbilstošākā pašvērtējuma modeļa izvēle
- Iestādes kopienas iesaistīšana pašvērtēšanā
- Procesa izmantošana pašvērtējuma ziņojuma un plāna sagatavošanai.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Pašvērtējuma galvenās stadijas

- Galīgā pašvērtējuma ziņojuma unieteikumu sagatavošana
- Vērtētāju grupas uzaicināšana iestādes veiktā pašvērtējuma izvērtēšanai
- Reakcija uz vērtētāju grupas sagatavoto galīgo vērtējuma ziņojumu
- Akreditācijas institūcijas lēmuma pieņemšana.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Kvalitātes vērtēšanas procesa stadijas

- Rezultātu analīze
- Korekcijas pasākumi
- Uzdevumu noteikšana
- Darbības plāns
- Paša procesa izvērtēšana.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

4.2. Iestādes pašvērtējuma ziņojuma analīze

- Pašvērtējuma ziņojuma struktūra
- Pašvērtējuma ziņojuma analīzes uzdevumi

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

4.2. Iestādes pašvērtējuma ziņojuma analīze

Pašvērtējuma ziņojuma struktūra:

- Iestādes vadība
- Studiju programmu plānošana un ieviešana
- Institucionālās un reģionālās attiecības
- Starptautiskā sadarbība
- Materiālie un finanšu resursi
- Personāls
- Iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma
- Beidzēju kvalifikācijas vērtēšana
- Iestādes stiprās puses un vājās vietas

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

4.2. Iestādes pašvērtējuma ziņojuma analīze

- Pašvērtēšanas ziņojuma analīzes **uzdevumi**:
 - sagatavoties vērtējamās iestādes apmeklējumam
 - sagatavoties galīgā vērtējuma ziņojuma rakstīšanai
 - noteikt iestādes stiprās puses un vājās vietas
 - noskaidrot, vai iestāde spēj konstatēt savas stiprās puses un vājās vietas
 - noteikt, vai iestāde pati spēj tikt galā ar savām problēmām.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

PRAKTISKAIS UZDEVUMS

ILGUMS: 4 stundas

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Sagatavošanās vērtētāju grupas apmeklējuma simulācijai

- A grupa gatavojas apmeklēt skolu C, lai novērtētu jomu X.
- B grupa gatavojas apmeklēt skolu D, lai novērtētu jomu X.
- C grupa gatavojas apmeklēt skolu B, lai novērtētu jomu Y.
- D grupa gatavojas apmeklēt skolu A, lai novērtētu jomu Y.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Gatavošanās vērtētāju grupas vizītes simulācijai

- Pirms patstāvīgā darba uzsākšanas, katras grupas dalībnieki sadala pienākumu apmeklējumam:
- *Viesu ("ekspertu") grupa* – saskaņā ar jomas kritērijiem; vienam dalībniekam tiek uzdota priekšsēdētāja loma.
- *Apmeklējamā ("iestādes") grupa* – saskaņā ar simulējamiem amatiem iestādē ("iestādes vadītājs", "pašvērtēšanas grupas vadītājs", "pasniedzējs", "apmācāmais/studenti" – gatavojas sniegt plašākus paskaidrojumus par pašvērtējuma ziņojumā uzskaitītajiem jautājumiem un atbildēt uz vērtētāju jautājumiem.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Gatavošanās vērtētāju grupas vizītes simulācijai

- Gatavojoties vērtējamās iestādes apmeklējumam (simulētam vai īstam), galvenais vērtētāju uzdevums ir iespējami daudz noskaidrot par iestādi no pašvērtējuma kopsavilkuma.
- Uzdevums "iestādes grupai" ir tikai simulācija, spēles daļa – radīt iespējami "reālas" (un iespējami sarežģītas) situācijas vērtētājiem.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Gatavošanās vērtētāju grupas vizītes simulācijai

- Pašvērtēšanas ziņojuma analīzes uzdevumi:**
- sagatavoties vērtējamās iestādes apmeklējumam
 - sagatavoties galīgā vērtējuma ziņojuma rakstīšanai
 - noteikt iestādes stiprās puses un vājās vietas
 - noskaidrot, vai iestāde spēj konstatēt savas stiprās puses un vājās vietas
 - noteikt, vai iestāde pati spēj tikt galā ar savām problēmām.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVĀLITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Gatavošanās vērtētāju grupas vizītes simulācijai

Katram vērtētājam pēc pašvērtējuma kopsavilkuma analīzes jāspēj atbildēt uz šādiem jautājumiem:

- Kādas ir iestādes stiprās puses un vājās vietas?
- Vai kopsavilkumā atrodami fakti par iestādes mērķu realizāciju (sasniegšanu)?
- Vai ir kādi apmeklējuma laikā noskaidrojami jautājumi? Kuru jautājumu kuriem aspektiem nepieciešams skaidrojums?
- Kāda papildinformācija (dokumenti u.c.) jāsaņem apmeklējuma laikā?
- Kādi dokumenti un citi pašvērtējuma kopsavilkumā uzrādīti fakti jāpārbauda apmeklējuma laikā?

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVĀLITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Modulis 5 VĒRTĒTĀJU APMEKLĒJUMS VĒRTĒJAMĀ IESTĀDĒ

Ilgums (*stundās*):

Kopā: 12

Teorija: 2

Semināri: 4

Patstāvīgais darbs: 6

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVĀLITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Moduļa mērķi

- Sniegt zināšanas par vērtētāju apmeklējuma organizēšanas procedūru konkrētā valstī.
- Iepazīstināt ar vērtētāju ētikas kodeksu un pārrunāt to.
- Palīdzēt apgūt iestādes darbības vērtēšanai nepieciešamās prasmes.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVĀLITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Grupas dalībnieku atlases principi

Kvalitatīvie:

- Grupā jābūt vismaz vienam
- darba devēju asociācijas
- augstākās izglītības iestādes
- arodskolas pārstāvim.

Vairumam no grupas dalībniekiem jābūt pieredzei vērtēšanas darbā vai jābūt sekmīgi pabeigušiem ārējās vērtēšanas vērtētāju mācību programmu. Ne mazāk kā pusei no grupas dalībniekiem jābūt pieredzei izglītības vadībā.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVĀLITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Grupas dalībnieku atlases principi

Kvantitatīvie:

Vērtētāju skaits grupā atkarīgs no vērtējamās iestādes lieluma:

- 5 vērtētāji un administrators, ja iestādē mazāk par 5000 studentiem
- 7 vērtētāji un administrators, ja iestādē vairāk par 5000 studentiem .

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVĀLITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Vērtētāju darba ētikas principi

- **Interesu konflikts.** Vērtētāju grupa jāinformē par vērtēšanu organizējošās institūcijas nostāju attiecībā uz interešu konfliktiem. Katram grupas dalībniekam jāparaksta deklarācija par interešu konfliktiem un tādējādi jāsniedz informācija par jebkādu interešu konfliktu, kas varētu rasties starp vērtētāju un vērtējamo iestādi.
- **Neitralitāte**
- **Apmeklējumu ētika** (vērtētāja uzvedība apmeklējuma laikā, jautājumu formulējumi u.c.)
- **Konfidencialitāte.**

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

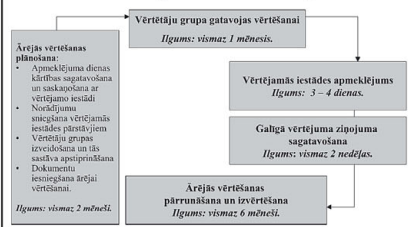
Dokumenti

Vērtēšanai:

- Vērtējamās iestādes pašvērtējuma ziņojums
 - Citi vērtējamās iestādes iesniegtie dokumenti
- ### Ieteicami uzzīņu dokumenti:
- Juridiskie dokumenti, kas nosaka iestādes darbības jomu un kvalitātes vērtēšanu
 - Metodiskie norādījumi ārējai vērtēšanai
 - Citi galīgā vērtējuma ziņojumi un ieteikumi

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Iestādes ārējās vērtēšanas process

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Gatavošanās vērtēšanai

Veicamie pasākumi	Laiks
1. Informācijas sniegšana vērtējamai iestādei par ekspertu grupas sastāvu	1 mēnesi pirms apmeklējuma
2. Apmeklējuma organizēšanai būtisko materiālu (tikšanās dalībnieku sarakstu, telpu, apmeklējamo iestādes nodaļu sarakstu u.c.) iesniegšana	3 nedēļas pirms apmeklējuma
3. Ekspertu grupas ievada sanāksme	2 nedēļas pirms apmeklējuma
4. Ekspertu grupas informēšana par apstiprināto apmeklējuma dienas kārtību	1 nedēļu pirms apmeklējuma

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Vērtētāju ievada sapulce. Galvenie uzdevumi:

1. Katra vērtētāja funkciju un atbildības noteikšana katrā darbības jomā.
2. Galveno vērtējamās iestādes stipro pušu un uzlabojamo aspektu noteikšana; pārrunājamo un noskaidrojamo aspektu noteikšana.
3. Vērtējamās iestādes vides noteikšana, t.i., tās attiecības ar nacionālo un reģionālo darba tirgu, tās vietu sabiedrībā un akadēmiskajā vidē.
4. Papildus pieprasāmās informācijas (dokumentu un citu faktū) un iesniedzamo jautājumu saraksta pārrunāšana.
5. To personu mērķgrupu saraksta sastādīšana, kas piedalīsies tikšanās reizēs ar vērtētāju grupu (papildus jau plānotajam).
6. Apmeklējuma laikā inspicējamo metodisko un materiālo resursu saraksta sastādīšana.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Vērtējamās iestādes apmeklējums

Dienas kārtība	Ilgums
1. Iza vērtētāju grupas iepazīstināšana ar iestādi.	3-4 dienas
2. Vērtētāju grupas sapulce.	
3. Tikšanās ar iestādes personu mērķgrupām.	
4. Metodisko materiālu un materiālo resursu inspekcija.	
5. Mutiska galīgā vērtējuma ziņojuma satura paziņošana iestādei.	

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Vērtētāju grupas sapulces. Galvenie uzdevumi

- Sagatavoties tikšanās reizēm ar vērtējamās iestādes mērķgrupām, kā arī metodisko materiālu un materiālo resursu inspekcijai.
- Pārrunāt jebkādas papildu dokumentus un pierādījumus, kā arī to nozīmi galīgā vērtējuma ziņojumā.
- Pārrunāt galīgo vērtējumu un katras jomas argumentus pēc katra kritērija.
- Koriģēt galīgo vērtējumu un sagatavot ieteikumus.
- Pārrunāt galīgā vērtējuma ziņojuma projektu.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJĀS KVĀLITĀTES VĒRTĒŠANĀS EKSPERTIEM

Tikšanās ar iestādes pārstāvju mērķgrupām

- **Tikšanās ar:** administrāciju, pašpārvaldes pārstāvjiem, fakultāšu dekaniem un nodaļu vadītājiem, pašvērtēšanas grupu, pasniedzējiem, apmācāmajiem, beidzējiem, sociālajiem partneriem, palīgpersonālu.
- **Tikšanās laikā uzdomāmie jautājumi vērsti uz** papildu informācijas vākšanu vai esošās informācijas un faktu pārbaudi.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJĀS KVĀLITĀTES VĒRTĒŠANĀS EKSPERTIEM

Metodisko materiālu un materiālo resursu inspekcija

Inspekcijas mērķi ir: novērtēt visus materiālos resursus un pārbaudīt pašvērtējuma ziņojuma datus.

Inspekcijas gaitā vērtētājiem jāizvērtē:

- Auditorijas un citas mācībām un pasniegšanai paredzētas telpas,
- Bibliotēka,
- Pasniedzēju sagatavotie metodiskie materiāli,
- Lietuvā un ārzemēs sagādātie metodiskie materiāli,
- Semināriem paredzēto īpašo laboratoriju resursi un aprīkojums (ieskaitot programmatūru).

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJĀS KVĀLITĀTES VĒRTĒŠANĀS EKSPERTIEM

Galīgā vērtējuma ziņojuma sagatavošana

Joma	Laiks
1. Vērtējuma ziņojuma projekta sagatavošana un iesniegšana par iestādes vērtēšanu atbildīgajai institūcijai	5 darba dienas pēc apmeklējuma.
2. Vērtējamās iestādes komentāru nosūtīšana institūcijai	5 darba dienas pēc vērtējuma ziņojuma projekta saņemšanas.
3. Iestādes komentāru nosūtīšana vērtētāju grupas priekšsēdētājam	2 darba dienas pēc komentāru saņemšanas.
4. Galīgā vērtējuma ziņojuma sagatavošana un iesniegšana par iestādes vērtēšanu atbildīgajai institūcijai	5 darba dienas pēc pēc komentāru saņemšanas.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJĀS KVĀLITĀTES VĒRTĒŠANĀS EKSPERTIEM

Iestādes ārējās vērtēšanas apmeklējuma īpatnības Lietuvā

- Apmeklējums tiek organizēts pēc tam, kad vērtētāji ir izpētījuši pašvērtējuma ziņojumu.
- Pašvērtējuma ziņojuma izpētei tiek atvēlēts 1-2 mēneši.
- Apmeklējuma dienas kārtību sagatavo institūcija kopā ar vērtētājiem.
- Kad veikta visas korekcijas, dienas kārtība vismaz 1 nedēļu pirms apmeklējuma tiek nosūtīta vērtējamajai iestādei.
- Apmeklējums var ilgt 1-4 dienas.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJĀS KVĀLITĀTES VĒRTĒŠANĀS EKSPERTIEM

Modulis 6

GALĪGĀ VĒRTĒJUMA ZIŅOJUMS

Ilgums (*stundās*):

- Kopā: 8
- Teorija: 2
- Semināri: 4
- Patstāvīgais darbs: 2

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJĀS KVĀLITĀTES VĒRTĒŠANĀS EKSPERTIEM

Moduļa mērķi

- Sniegt zināšanas par galīgā vērtēšanas ziņojuma rakstīšanas principiem un tā struktūru.
- Nodrošināt pieeju citvalstu pieredzei galīgā vērtējuma ziņojuma rakstīšanā un tā mutiskā pasniegšanā.
- Nodrošināt apstākļus galīgā vērtējuma ziņojuma rakstīšanai un ieteikumu sagatavošanai svarīgu prasmju apgūšanai.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Galīgā vērtējuma ziņojuma struktūra

- Ievads
- Iepazīstināšana ar vērtējamo iestādi
- Vērtējamās iestādes darbības jomas
- Ieteikumi izglītības iestādei
- Ieteikumi par vērtēšanu atbildīgajai institūcijai un valsts iestādēm

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Ievads

- Vērtēšanas uzdevumi
- Iepazīstināšana ar grupas dalībniekiem
- Ārējās vērtēšanas darbs

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Iepazīstināšana ar vērtējamo iestādi

- Uz pašvērtējuma kopsavilkuma pamata sastādīts īss apraksts

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Vērtējamās iestādes darbības jomas (1)

- Iestādes vadība
- Studiju programmu plānošana un izstrāde
- Mijiedarbība starp iestādi un reģionu
- Starptautiskā sadarbība
- Materiālie un finanšu resursi
- Personāls
- Iekšējā kvalitātes nodrošināšanas sistēma
- Beidzēju prasmju vērtēšana

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Vērtējamās iestādes darbības jomas (2)

Par katru jomu nepieciešams:

- Faktu un datu apkopojums
- Iestādes sasniegumi un tās attīstība vai jauninājumi (ja tādi ir)
- Priekšlikumi uzlabojumiem
- Ieteikumi (iestādes darbības, kas nodrošina tās turpmāko attīstību).

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Ieteikumi izglītības iestādei

Visu ieteikumu un priekšlikumu apkopojums

Ieteikumi par vērtēšanu atbildīgajai institūcijai un valsts iestādēm

Lēmumi attiecībā uz akreditāciju, lēmumi par iestādes turpmākiem uzlabojumiem.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Galīgā vērtējuma ziņojuma sagatavošana

Kvalitatīva vērtējuma ziņojuma sagatavošanas trīs stadijas:

- **Anālizē** vērsta uz vajadzību, reālās situācijas un saprātīgākās stratēģijas noteikšanu.
- **Plānošana un vērtēšana** vērsta uz darbības plāna izveidošanu galīgā vērtējuma ziņojuma rakstīšanai, faktu analīzi un lēmumu formulēšanu.
- **Vērtēšana** nodarbojas ar lēmumu pieņemšanu saistībā ar uzlabojamām jomām un galvenajām stiprajām pusēm.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Lēmumu pieņemšana (1)

Vērtētāji balsta savus lēmumus uz šādiem principiem:

- Tie vāc faktus, pārbauda priekšstatus un faktus.
- Tie izvēlas iespējamus risinājumus balstoties uz dažādiem faktiem.
- Tie apspriežas.
- Tie izvērtē katra fakta iespaidu uz pasniegšanu un mācīšanos.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Lēmumu pieņemšana (2)

Rakstot ieteikumus un vērtējuma lēmumus ir svarīgi, lai:

- tiekoties ar pasniedzējiem, studentiem un citiem savāktie, kā arī dokumentālie fakti būtu pietiekami lēmuma pieņemšanai,
- lēmumi būtu saistīti ar faktiem, bet vispārīgie slēdzieni atspoguļotu vērtētāju kopīgu viedokli (vai dažādu viedokļu kopumu),
- galīgā vērtējuma ziņojums būtu sastādīts skaidri un nepārprotami.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Lēmumu pieņemšana (3)

- Galīgā vērtējuma ziņojuma izklāstam rakstveidā un mutiski jābūt skaidram, balstītam uz pirms apmeklējuma un tā laikā savāktajiem faktiem un viegli pierādāmam.
- Jebkāda nostāja jāpamato ar argumentiem, kas balstīti uz faktiem, kvantitatīviem vai kvalitatīviem indikatoriem un to attīstības analīzi vērtējuma periodā.
- Ieteicams izvairīties no aizskarošiem komentāriem un konkrētu personu vārdu minēšanas. Vērtējuma ziņojums un izglītības sistēmas kvalitātes uzlabošanas ieteikumi jāiesniedz par ārējo vērtēšanu atbildīgajai institūcijai.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Lēmumu pieņemšana (4)

Ieteicama **četrpakāpju** vērtējuma sistēma:

- A—ļoti labi
- B—labi
- C—apmierinoši
- D—neapmierinoši.

Vērtējums A, B un C ir sekmīgs; D ir nesekmīgs.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJAS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Vērtēšanas lēmumu pieņemšanas secība

Ārējās vērtēšanas periods	Lēmuma pieņemšana		Lēmumi un to argumenti vērtēšanas dokumentos	Piezīmes
	Darbības jomas vērtējums	Vairākos izstrādāto darbības virzienus		
1. diena	+	+	Provizoriskskā iestādes vērtēšanas veidlapa Provizoriskskā iestādes vērtējuma kopasvirākums	Provizoriskskā vērtēšanas tīk veiktas balstoties uz pavērtējuma ziņojumiņā un pielikumos sniegtās informācijas.
2. diena	-	-	Vērtētāju komentāri	Papildu faktu vākšana
3. diena	+	+	Galīgā iestādes vērtējuma veidlapa Galīgā iestādes vērtējuma ziņojuma kopasvirākums	Tiek savākti papildu fakti un pieņemts galīgais lēmums, balstoties uz pavērtējuma ziņojumiņā un pielikumos sniegtās informācijas, kā arī apmeklējuma laikā savāktiem papildu faktiem
4. diena	-	-	Galīgā vērtējuma ziņojuma projekts.	Galīgā lēmumi, argumenti un ieteikumi tiek sniegti galīgā vērtējuma ziņojuma veidā.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJĀS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Galīgā vērtējuma ziņojuma sagatavošana Lietuvā (1)

- Aktuālā situācija tiek aprakstīta salīdzinājumā ar pēdējo gadu pārmaiņām
- Galīgā vērtējuma ziņojums vērsti uz iestādes iniciatīvu veikt darbības, kas palīdzētu atrast un likvidēt vājas vietas
- Gatavojot galīgo vērtējuma ziņojumu, vērtētājiem jāmeklē kopējs viedoklis; pretējā gadījumā

Galīgais vērtējuma ziņojums tiek sagatavots divās stadijās:

- 1) Vērtējuma ziņojuma projekts. 10 dienu laikā iestāde var norādīt uz faktu kļūdām un komentēt projektu.
- 2) Galīgais vērtējuma ziņojums, kurā ievēroti iestādes komentāri.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJĀS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Galīgā vērtējuma ziņojuma sagatavošana Lietuvā (2)

Vērtējuma ziņojumam jāatspoguļo vērtētāju uzdevumi:

- Izglītības iestādes kvalitāte tiek vērtēta saskaņā ar norādītajām jomām un vērtēšanas kritērijiem.
- Tiek pieņemts lēmums par konkrēto nosacījumu ieviešanu.
- Lēmums par audzēkņiem nodrošinātajiem zināšanu un profesionālās kvalifikācijas apguves apstākļiem tiek pieņemts saskaņā ar Lietuvas tautsaimniecības un moderno tehnoloģiju līmeni.
- Tiek pieņemts lēmums par reģionam nepieciešamajiem lietīšķajiem un zinātniskajiem pētījumiem, konsultācijām ar vietējo pašvaldību un saimnieciskām vienībām.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJĀS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Galīgā vērtējuma ziņojuma sagatavošana Lietuvā (3)

- Tiek pieņemts lēmums par mūža izglītībai nodrošinātajiem apstākļiem, saimnieciskām vienībām nodrošināto palīdzību, organizēto kvalifikācijas celšanu un pārkvalificēšanos.
- Tiek pieņemts lēmums par izglītībā un kultūrā ieinteresētās sabiedrības izglītošanu, kas spēj darboties straujas tehnikas attīstības apstākļos.
- Tiek sagatavots galīgais vērtējums un ieteikumi darbības uzlabošanai.
- Ziņojumu noslēdz priekšlikums varas iestādēm par vērtējamās iestādes mērķtiecīgumu.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJĀS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Galīgā vērtējuma ziņojuma sagatavošana Latvijā

- Vērtētāji gatavo individuālus vērtējuma ziņojumus un piedalās kopējā vērtējuma ziņojuma galīgā projekta sagatavošanā.
- Ieteikumi vērtētājiem neatceļ uz galīgā vērtējuma ziņojuma struktūru, tādēļ vērtētāji to var brīvi izvēlēties.
- Vērtētājiem tiek ieteikts izmantot aptaujas lapu. Katra aptaujas lapas tēma var tikt izveidota par galīgā vērtējuma ziņojuma struktūras daļu.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJĀS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Education and Culture

Leonardo da Vinci

Methodological Centre for VET

Geležinio Vilko g. 12, Vilnius, LT-01112, Lithuania

Tel. +370 5 2497126, fax +370 5 2784720, kokybe@pmmc.lt

PROJECT PARTNERS:

ATTT (Association for Transfer of Technology and Training)

11, rue Charles Meert, 1030 Bruxelles, Belgium

Tel. +32 485800009, fax +32-2 2428107, ATTT@actif-europe.com

Technological Education Institute of Larissa

TEI of Larissa 41110, Larissa, Greece

Tel. +30 2410618098, fax +30 2410648098, tzach@teilar.gr

National Conference of College Directors of Lithuania

Jasinskio g. 15, Vilnius, LT-01111, Lithuania

Tel. +370 5 2498107, fax +370 5 2497909, viko@viko.lt

Centre for Quality Assessment in Higher Education

Suvalkų g. 1, Vilnius, LT-03106, Lithuania

Tel. +370 5 2104777, fax +370 5 2132553, skvc@skvc.lt

Higher Education Quality Evaluation Centre

Valnu 2, Riga, LV-1050, Latvia

Tel. +371 7213870, fax +371 9283214, jurisdz@latnet.lv

ENTENTE (The exchange network for training and enterprise)

Entente UK, Austin Court, Cambridge Street,

Birmingham B1-2NP, United Kingdom

Tel. +44 1216007535, fax +44 1216007544, EntenteUK@aol.com